

svoboditev

živali

REVIJA ZA PRIJATELJE

www.osvoboditev-zivali.org brezplačno št. 7/junij 2006, letnik 3

Gradimo živalim prijazno Slovenijo!

Bivši lovec Rudi Ameršek:

Sem ozdravljen morilec

Divje živali rešujejo otroke

Miss Švice:

Vegetarijansko lepa

**Stik z živalmi
je eliksir zdravja
za ljudi**

Arno Schneider, dr. med.:

Mesojedci bi morali plačati davek na tveganje

Vodnikova 35, Ljubljana

Telefon: 01/513 26 42

www.vegedrom.com

Odpiralni čas:

od ponedeljka do petka

09.00 - 22.00

sobota 12.00 - 22.00

Vege drom je specializirana vegetarijanska restavracija. Odlikuje nas pestra izbira jedi, saj lahko izbirate med klasično vegetarijansko, vegansko, bio - vegansko, kitajsko in indijsko vegetarijansko kulinariko.

Posebno pozornost namenjamo sestavinam in postopkom priprave naših jedi, ki so čimbolj zdravju in okolju prijazni.

Poleg jedi po naročilu vsak dan nudimo dve kosili, domače in indijsko, ter dve malici, 2x tedensko tudi bio vegansko kosilo.

Prisrčno vabljeni v Vege drom, kjer je skrb za zdravje tudi užitek!

Živali za ljubkovanje.
Živali za klanje.

Zakaj?

www.farmusa.org

VSEBINA:

Novice iz Društva za osvoboditev živali in njihove pravice	4
Novice iz sveta	5
Jastogi do smrti oparjeni v vroči vodi	6
Ohranimo morske sesalce v severnem Jadranu	7
Katoliška Cerkev in njen odnos do živali	8
Uživanje rib lahko povzroči predčasno smrt	11
Intervju z nemškim zdravnikom o škodljivosti mesa	13
Kmet, ki je prenehal klati živali in postal njihov prijatelj	18
Miss Švice - vegetarijansko lepa	22
Divje živali rešujejo otroke	24
Intervju z Jadranko Juras	25
Moralno vedenje pri živalih	26
Gabrielin sklad	29
Intervju z bivšim lovцем	30
Ustavimo poskuse na živalih	33
Narava brez lova	36
Miti in resnice o vegetarijanstvu	38

Drage bralke, dragi bralci,

pred vami je sedma številka revije Osvoboditev živali, ki jo izdaja Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice. Prejšnja številka, v kateri smo objavili ekskluzivni intervju s predsednikom države, dr. Janezom Drnovškom, je pošla praktično v dveh tednih. Vsebino vseh prejšnjih števil si lahko ogledate na strani www.osvoboditev-zivali.org. Zato smo tokrat še povečali naklado, in sicer na deset tisoč izvodov. Bistveno smo povečali tudi število strani. Veseli bomo, če bodo tudi v sedmi številki naši članki in intervjuji pritegnili vašo pozornost.

V novi številki si boste lahko prebrali ekskluziven in revolucionaren intervju z bivšim lovцем iz Sevnice (str. 30), ki je med drugim povedal, da je glavni in edini motiv lovcev strast do ubijanja ter koristoljublje. Možno je, da bo intervju pomagal še kakšnemu lovcu, da bo prenehal ubijati živali. Dragi bralci, če poznate vi kakšnega bivšega lovca, ki je iz ljubezni do živali prenehal sejati smrt v gozdovih in na poljih, nam sporočite. Nekateri lovci so tudi duhovniki in v tej številki objavljamo intervju z dr. Andrejem Sajetom, tiskovnim predstavnikom Slovenske škofovske konference o odnosu slovenske katoliške Cerkve do živali (str. 8). V uredništvu upamo, da smo z zelo konkretnimi vprašanji vzpodbudili Cerkev, da bo spremenila svoj izkoriščevalski in ubijalski odnos do živali. Zato pozivamo katoliško Cerkev, da nemudoma začne slediti zapovedi "Ne ubijaj!" ter učenju in življenju Jezusa Kristusa, ki nam je zapovedal ne jesti nobene živali, da prizna živalim neumrljivo dušo in zapove svojim vernikom, da naj ne uživajo več mesa kot tudi da naj v nobenem pogledu ne izkoriščajo več živali. Torej tako kot je učil in živel Jezus, če se že sklicujejo nanj. Takšna cerkvena preobrazba bi imela močan pozitiven vpliv na zaščito živali, varstvo narave in življenje ljudi, saj je nesporno, da je meso množični morilec ne samo živali, temveč tudi ljudi in narave.

V Nemčiji obstaja Naravna klinika, kjer pacientom strežejo samo vegetarijansko hrano. Arno Schneider, dr. med., s klinike poroča, da mnogi pacienti ozdravijo zgolj s spremembo prehrane (str. 13). Ob tem se v uredništvu sprašujemo, kdaj bodo v slovenskih klinikah, zdravstvenih domovih, bolnišnicah začeli slediti svetlemu zgledu iz Nemčije. Prav absurdno in skrajno nerazumljivo je, da bolnikom (tudi otrokom na Pediatrični kliniki) vsak dan strežejo z mesom, torej z živilom, ki je po številnih raziskavah glavni krivec za civilizacijske bolezni, kot so rak, srčno-žilne bolezni, diabetes, demenca ...

V novi številki boste našli tudi obrazec, pristopno izjavo za včlanitev v Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice. Z včlanitvijo boste pomagali predvsem živalim, naravi ter posredno tudi ljudem. Sodelovali boste torej pri gradnji živalim prijazne Slovenije. Društvo z veliko člani je močnejše ter lahko organizira še več akcij za boljši položaj živali in promocijo vegetarijanstva oz. veganstva.

Damjan Likar, odgovorni urednik

Uredniški odbor: Andreja Gabrovec, Greta Mikuž Fegic, Magda Vetrih, Stanko Valpatič, Vlado Began
Oblikovanje: Polona Kregar
Lektoriranje: Petra Tomažin
Fotografija na naslovnici: Guardami negli occhi, Verlag Das Wort, 2004
Revija je brezplačna!

TISK
SET. d.d., Vevška cesta 52, 1260 Ljubljana - Polje
junij 2006, natisnjeno v 10 000 izvodih

Stališča Društva niso nujno identična stališčem avtorjev člankov.

OSVOBODITEV ŽIVALI, revija za prijatelje živali
Letnik III, številka 7, datum natisa 12. junij 2006

IZDAJA:

Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice
Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva
Tel.: 03/5763-303, 031 499 756
Internet: www.osvoboditev-zivali.org
Email: info@osvoboditev-zivali.org
Predsednik: Stanko Valpatič

UREDNIŠTVO

Odgovorni urednik: Damjan Likar
e-pošta: damjan.likar@siol.net
tel.: 041 356 093

Naslednja številka
revije Osvoboditev živali
izide oktobra 2006!

iz Društva za osvoboditev živali in njihove pravice

V naši reviji smo že pisali o zglednem primeru odnosa do živali. Gre za projekt Gabrielin sklad v Nemčiji, edinstven primer miroljubnosti in ljubezni do živali, ki vzorčno, v praksi kaže, da je možno popolno sožitje med ljudmi in živalmi, če slednje živijo v miru, brez strahu, da bi jih kdo preganjal, mučil ali celo ubil. Žal to za nemško državo ni vrednota, ki bi jo bilo potrebno podpreti, celo nasprotno: prijatelji živali, ki podpiramo omenjeni projekt, smo se že drugič protestno odzvali na ravnanje nemških lovcev oz. oblasti, ki dovoljujejo preletavanje miroljubnih posestev z namenom štetja divjih prašičev ali celo morebitnega poboja. Svoje nestrinjanje s temi nameni smo izrazili v protestnem pismu, ki smo ga 31.1.2006 na protestnem shodu predali nemškemu veleposlaništvu v Ljubljani. Nekateri člani Društva pa so se osebno udeležili tudi velikih demonstracij v Würzburgu proti ogrožanju miroljubnih posestev.

V mesecu februarju je bil varuh pravic živali, ki deluje po pooblastilu Društva za osvoboditev živali in njihove pravice, precej zaposlen s problematiko medvedov v Sloveniji. Ko se je na Ministrstvu za okolje in prostor pripravljala sprememba pravilnika o odvzemu rjavega medveda iz narave, je Društvo 23.2.2006 sklicalo tiskovno konferenco, na kateri je varuh pravic živali medijem predstavil: problematiko odstrela medvedov v letu 2005 in kršitve predpisov v zvezi s tem, protestno pismo ministru za okolje in prostor v zvezi z načrtovanim pobojem 100 medvedov v letu 2006 in pobudo nadškofu Uranu, da se pri Ministru za okolje in prostor zavzame za medvede in mu predlaga, da ne sprejme odločitve o poboju medvedov.

Ob priliki gostovanja italijanskega cirkusa v Sloveniji je Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice dalo v javnost tiskovno sporočilo, v katerem je opozorilo na brezčutno izkoriščanje živali v namene zabave za ljudi. Na besedilo, ki so ga prejeli tudi vsi poslanci, se je odzval podpredsednik Državnega zbora, Marko Pavliha, in ponudil Društvu sodelovanje v smislu priprave poslanske pobude za prepoved uporabe živali v cirkusih.

12. aprila 2006 so v Ljubljani potekale demonstracije pod naslovom »Živinoreja ubija«. Najpomembnejši del demonstracij je bil vsekakor zbor protestnikov pred parlamentom, kjer je podpredsednik Državnega zbora, Sašo Peče, sprejel predsednika Društva, Stanka Valpatiča, ta pa mu je izročil Peticijo za odpravo subvencij uničevalnemu kmetijstvu. Razveselili smo se besed Pečeta, da bo Peticija prišla do vsakega poslanca in njegove

*Društvo vabi v soboto 8. julija od 10. ure
dalje na drugi Veliki vegetarijanski piknik
na Limbuškem nabrežju pri Mariboru.*

Ali želite po elektronski pošti
prejemati brezplačna vabila
in aktualne informacije
iz Društva za osvoboditev živali in njihove pravice?
Prijavite se na naslov damjan.likar@siol.net
ali na tel. 041 356 093.

pripravljenosti za nadaljnje sodelovanje. Poleg stališča Društva o lovu, ribolovu in pobijanju medvedov, ki smo ga podali na Prešernovem trgu, pa smo se spomnili tudi na bližajoče velikonočne praznike. Prazniki pomenijo meddelovni predah, umiritev in druženje za ljudi, za živali pa je to čas predsmrtne agonije in masovnega klanja. Kje so korenine morjenja živali, bi se ob globljem razmisleku vprašal vsak etično prebujen človek. Zato smo pred ljubljansko stolnico podali nekaj dejstev, ki zgovorno kažejo na to, da je temu glavni vzrok živalim sovraženi cerkveni nauk. Katoliško Cerkev smo pozvali, da začne slediti zapovedi Ne ubijaj! ter učenju Jezusa Kristusa, obenem pa zapove svojim vernikom, naj ne uživajo več mesa. Čeprav smo se za predajo pisnega poziva najavili predhodno, nas na dan protesta ni sprejel nihče s strani katoliške Cerkve.

Stanko Valpatic, predsednik Društva za osvoboditev živali in njihove pravice je izročil Peticijo za odpravo subvencij uničevalnemu kmetijstvu, Sašotu Pečetu, podpredsedniku Državnega zbora. Foto: Tomaž Grom

Nekaj članov Društva za osvoboditev živali in njihove pravice se je 15. aprila udeležilo mednarodne demonstracije v nemškem Würzburgu pod naslovom »Jezus je prišel tudi za živali«. Skoraj dva tisoč varstvenikov živali iz različnih evropskih držav je protestiralo proti množičnemu klanju živali za velikonočne praznike in podprlo edinstven svetovni projekt Gabrielin sklad, kjer se uresničuje biblijska prerokba, da bodo narava, živali in človek živeli v sožitju.

Društvo je v okviru prireditve za Sončno osebnost leta 2005 v Sloveniji prejelo priznanje za kontinuirano delovanje.

Članica društva Greta Mikuž Fegic in varuh pravic živali Vlado Began sta 5. maja 2006 v Državnem zboru RS predstavila Poslanskemu klubu LDS problematiko zaščite živali in nekaj predlogov za izboljšanje položaja živali v Sloveniji.

**Greta Mikuž Fegic
Damjan Likar**

Hrvaška prepovedala uvoz tjujnega krzna

Hrvaška se je letos pridružila Mehiki, Združenim državam, Grenlandiji, Nizozemski, Belgiji, Nemčiji, Angliji in Luksemburgu, ki so že prepovedale ali so v postopku prepovedi uvoza tjujnega krzna in ostalih produktov iz tjujnjev. Ali lahko kmalu podobno pozitivno gesto pričakujemo tudi od slovenskih politikov?

Kdor uživa meso, veliko tvega

Raziskava Zveznega urada za okolje je pokazala, da so predšolski dečki v Nemčiji v veliki meri izpostavljeni ftalatu DEHP. V njihovem urinu so dokazali dvakrat večjo vsebnost tega ftalata kot pri deklicah. Marike Kolossa iz Zveznega urada za okolje komentira: »To je še posebej kritično, ker vemo, da DEHP v tem starostnem obdobju vpliva na razvoj mod.« Že majhne količine trajnega dovajanja DEHP škodljivo delujejo na moda, ledvica in jetra. DEHP lahko vpliva na plodnost in povzroča okvare spolnih organov moškimi potomcem. DEHP se uporablja kot mehčalo za plastiko, npr. v embalaži za živila. In zakaj so ravno dečki tako izpostavljeni? »Dečki pač pojedjo več mesa, tega pa največkrat dobimo v embalaži, ki vsebuje DEHP,« pravi Marike Kolossa.

Gnojenje z gnojnico: v ZDA največje tveganje zdravja

Američani si ne nakopljejo večino živalskih infekcij, kot je salmonela ali E-coli bakterija s pečenimi piškami ali surovimi jajci, pač pa z zelenjavo! In kako? Zelenjavo gnojijo z gnojnico, ki je odpadni produkt množične živinoreje. Povzročitelji potujejo neposredno na polja, od tam pa na krožnike potrošnikov. Tako so lahko celo vegetarijanci žrtve mesne industrije. Da ne bi več tvegali lastnega zdravja, bi morali prepovedati gnojenje z gnojnico. To je mogoče samo, če bi množično rejo in z njo potrošnje mesa popolnoma opustili. Preusmeritev prehranjevalnih navad je pri tem popolnoma uresničljiva, saj vedno več proizvajalcev živil nudi neoporečne proizvode iz pšeničnega »mesa«.

Vzrok za neplodnost in plešavost živo srebro v ribah?

Znanstveniki Univerzitet v Hongkongu so odkrili, da uživanje rib ne povzroča samo izpadanja las, ampak tudi neplodnost. Kot poroča BBC, sklicujoč se na strokovni časopis »Žurnal o porodništvu in ginekologiji«, je tega kriva prisotnost živega srebra v ribah in lupinarjih. V Hongkongu so preiskovali 150 neplodnih parov. V

iz sveta

primerjavi s skupino 26-ih plodnih parov je bila njihova koncentracija živega srebra v krvi nenavadno visoka. V raziskavi so zapisali, da so neplodni pari jedli bistveno več rib. Predvsem tuna vsebuje velike količine živega srebra. Tako so celo kapsule z ribjim oljem za potrošnike sporne.

Shizofren zaradi mesa?

Očitno obstaja povezava med potrošnjo mesa in shizofrenijo. S paraziti, ki povzročajo toksoplazmozo, je okuženih 20,80 % ljudi, odvisno od njihovih prehranjevalnih navad. Ponavadi pride do okužbe zaradi surovega ali nezadostno kuhanega ali pečenega mesa. Raziskave so do sedaj pokazale, da gre pri opazno velikem številu shizofrenikov za okužbo s toksoplazmozo. Virolog Fuller Torrey iz Raziskovalnega centra Stanley v Marylandu ZDA je v neki raziskavi prišel do izsledka, da bi toksoplazmoza lahko povzročala shizofrenijo.

Lahko ob uživanju mleka, jogurta, sira dobimo luknjaste možgane?

»Le v možganih in v hrbtnjači so naseljene nevarne bakterije, ki pri živalih povzročijo BSE, pri človeku pa smrtno nevarno kreutzfeldjakobovo bolezen,« so zagotavljali tako imenovani strokovnjaki in s tem dajali ljudem občutek varnosti. Novi načini klanja živine, pri katerih »rizični materiali« ne pridejo v stik z ostalim mesom (in pri katerih živina mimogrede še bolj trpi), naj bi zagotovili neoporečno meso.

Potem pa so bili prioni najdeni tudi v mišicah inficiranih živali. Münchenski neuropatolog prof. Hans Kretschmar je že leta 2005 opozoril na možnost, da lahko v vsakem kosu govejega mesa preži nevarnost. Sedaj so tudi v mlečnih žlezah bolne krave odkrili nevarne prione. Ali se ti beljakovinski elementi nahajajo tudi v mleku, znanstveniki še niso dokončno odkrili. Se lahko bojimo, da bomo ob uživanju mleka, jogurta, sira dobili luknjaste možgane? Značilno je, da pri bolniku s kreutzfeldjakobovo boleznijo možgani počasi razpadajo. Vendar koliko možganov ima sploh družba, ki ubija živali le zato, da zadovolji svojemu okusu, ko pa ve, da živali doživljajo bolečine prav tako kot mi ljudje, in so nam z genetskega vidika tudi do 98 % enake? Uživanje mesa in poškodba možgan sta med seboj tesno povezana, pa naj je ali ni BSE.

Pamela Anderson se bori proti nošenju živalskega krzna

Svetovno znana televizijska in filmska zvezda Pamela Anderson je v imenu organizacij PETA (People for Ethical Treatment of Animals) in združenja Svoboda za živali (Sloboda za živali) iz Srbije in Črne Gore naslovila na srbske modne oblikovalce pismo, v katerem je apelirala nanje, naj v svojih modnih stvaritvah ne uporabljajo živalskega krzna. Pismu je priložen šokanten videoposnetek s tonsko spremljavo Pamele Anderson, ki kaže trpljenje živali, ujetih v zanke ali vzgajanih na krznarskih farmah. Mnogo oblikovalcev in modnih hiš se je že pozitivno odzvalo na njen apel. Za več informacij vas prosimo, da obiščete rubriko "Vesti i krzno" na naslovu www.sloboda-za-zivotinje.org.

Jastogi do smrti oparjeni v vroči vodi

Jastogi so dragi - celo zelo dragi. Prav zato veljajo za luksuzno jed in kdor želi razkazovati svojo gospodarsko moč, postreže z jastogi. Za velike plese s številno prominenco, še posebej tudi za lepoumne in dobrodelne priložnosti, se na tisoče jastogov kuha do smrti. »Happy Hummer« (veseli jastog) je bil sarkastični naslov ene od reportaž na nemški televiziji.

Prikazovali so lepo oblečene dame in gospode, ki so se udeležili kuharskega tečaja za pripravo jastogov. Sprva so imeli, vsaj ženske, še nekaj pomislekov pred tem, da vržejo brezmočne živali v vročo vodo. A ko je kuhar izjavil, da jastogi tega ne bodo občutili, saj so takoj omamljeni, so zadržki takoj izginili. Lonec je bil zvrhano natrpan z živimi, cepetajočimi živalmi, ki so bili pri polni zavesti. Udeleženci kuharskega tečaja za kuhanje jastogov so se v tej oddaji zelo zabavali in izrekli šaljive domisljice na račun svojih žrtev, preden so živali vrgli v vročo vodo.

Priprava in uživanje rakov sta označena kot kulturna dobrina. Vrhunski kuharski in jedilni seminarji, urejeni ambient, drage restavracije, čudoviti sprejemi in dobro situirani, pogosto prominentni zastopniki tega barbarskega ljubiteljstva so vzrok, da mnogi ljudje izgubijo vse zadržke. Pri tej oddaji nemška televizija ni zavzela nobenega kritičnega stališča.

Sledeča izjava Edgarja Kupfer-Koberwitza o ubijanju jastogov, rarogov, nam pove vse: »Večinoma se uporabi posoda, ki je le tolikšja, da vanjo lahko damo žival. A namesto enega raroga ali raka jih v vodo večinoma vržemo več hkrati, saj si rečemo: Saj je še prostora. Te živali pa so same hladne in pokrite z debelim oklepom, tako da s svojo maso v hipu ohladijo premajhno količino vrele vode in iz prej vrele nastane topla ali v najboljšem primeru vroča voda.

V tej vroči vodi cepetajo zgrožene živali, ki so vajene hladnih, skoraj ledeno mrzlih vodnih globin. Poskušajo zbežati, a zaman. Pokrov se

pritisne na lonec in obupane plezalce se brez milosti potisne nazaj. Pokrov se trdno priveže ali še prej obteži s kamni in drugimi obtežilnimi predmeti.

Medtem pod loncem žari ogenj, voda postaja vedno bolj vroča, kadeča in ponovno se bliža vrelišču, oh! zelo počasi. In v tej nenehno stopnjujoči se grozljivi vročini so zaprte živali, brez vsake možnosti za rešitev, prepuščene so nenehno stopnjujočim se bolečinam ...

« Iz: »Bratje živali« Edgarja Kupfer-Koberwitza.

Nihče ne more trditi, da so jastogi osnovno prehrabno sredstvo, ki ga potrebujemo za preživetje. Za čuteče ljudi tudi prav gotovo ne more biti pravi užitek, da brez vsake potrebe, ampak iz čiste burke, kuhajo živali do smrti ali jih dajo kuhati do smrti in s tako krivdo obremenijo sami sebe.

Bernd Höcker

Vir: Freiheit für Tiere, št. 3/2003, prevod Blanka Prezelj

Restavracija kaznovana zaradi mučenja jastoga

Rim - Lastnik neke italijanske restavracije je bil kaznovan s 688 evri kazni, ker je imel v izložbi razstavljen živ jastog v ledu. Omenjena kazen je posledica novega in strožjega zakona, v katerem so zajete prepovedi mučenja živali, še posebej hišnih ljubljencev. Sodišče v mestu Vicenza na severu Italije je presodilo, da je takšno izpostavljanje jastoga v ledu huda oblika mučenja, saj se žival pri tem počasi duši.

Vir: <http://novice.siol.net>

Ohranimo morske sesalce v severnem jadraniu

Mag. Darja Ribarič je univ. dipl. biologinja, predsednica društva Vivamar, ki obstaja od leta 2002 in se zavzema za trajnostni razvoj morja. To je odprto društvo in ima povezave z vladnimi in nevladnimi okoljevarstvenimi organizacijami iz različnih evropskih držav. K izmenjavi podatkov in idej ter obisku spletne strani www.vivamar.org pa vabijo tudi vas. Ker se ukvarjajo z živalmi, kot so kiti in delfini, Darja Ribarič odkrito namigne, da upa, da bodo dobili za sponzorja kakšno znano slovensko podjetje, kar bi njihovemu društvu omogočilo uresničevanje dražjih raziskav, sponzorju pa promocijo. Le kdo si ne želi pohvaliti se, da skrbi za ohranitev živali, kot so delfini, v našem morju?

S kakšnim namenom je bilo ustanovljeno društvo Vivamar?

Zaradi obremenitve, ki jo je človek naprtil Zemlji, se ta brez skrbne trajnostne strategije o varstvu okolja ne bo več mogla sama obnavljati. Njena prihodnost z nujno kliče po radikalnih spremembah pri upravljanju z različnimi ekosistemi. Države po svetu se čedalje bolj zavedajo degradacije okolja, zato sprejemajo različne akcijske načrte in projekte za delovanje po načelih trajnostnega razvoja. Razumeti je potrebno globalne vplive, a vendar začeti delovati lokalno. Na določenih situacijah pridejo v javnost informacije, ki so nevladnega značaja in ravno tu je ogromna vloga društev, ki želijo osvestiti javnost in jo spodbuditi k dejanjem in ne le k pasivnemu spremljanju dogodkov. Tako se je porodila ideja o ustanovitvi društva Vivamar, ki skuša povezovati strokovno in nestrokovno javnost za delovanje po trajnostnih načelih v zvezi z morskim ekosistemom. Torej, da se deluje okoljsko in razvojno uravnoteženo ter da se poskušajo ustvariti pogoji, kjer bi gospodarstvo in vlada vsake države zadovoljevala potrebe družbe ter hkrati ne bi zmanjševala enakih možnosti za bodoče generacije.

S čim se negativno vpliva na ekosistem v slovenskem morju?

V Tržaškem zalivu se, vsaj kar se slovenske strani tiče, negativno vpliva predvsem z obremenjevanjem s hranili (npr. z dušikom, fosforjem). Še vedno je prisotno onesnaževanje s težkimi kovinami in z živim srebrom, čeprav je idrijski rudnik že nekaj časa zaprt. Pomemben delež predstavljajo tudi organohalogenirani pesticidi in odvajanje neprečiščenih komunalnih voda direktno v morje, kot se npr. dogaja v Izoli. Vse to se nabira v dolgoživečih vrstah, ki v tako onesnaženem okolju živijo, npr. v delfinih. Delfini severnega Jadrana veljajo tako za ene najbolj obremenjenih kar se tiče naštetih onesnaževal, v celotnem Sredozemskem morju. Snovi, ki so toksične, se nabirajo v njihovi tolšči in različnih notranjih organih ter obremenjujejo imunski sistem, ki

sčasoma postane oslavljen. Zaradi tega lahko zbolijo za raznimi "modernimi" boleznimi, ki pestijo tudi človeka: rakom, obolenjem osrednjega živčnega sistema, boleznimi jeter in drugimi kroničnimi boleznimi, v večji meri jih lahko napadajo paraziti ipd.

Tako v Jadranskem morju zaradi slabših ekoloških razmer (pa tudi prevelikega izlova rib) ne srečamo več kratkokljunega navadnega delfina (*Delphinus delphis*). Ta vrsta sicer živi v bolj odprtih vodah, vendar smo jo še pred nekaj desetletji srečali tudi pri nas. Ob vzhodni obali Jadranskega morja ni več niti progastega delfina (*Stenella coeruleoalba*), ki ga stežka srečamo tudi v drugih delih Jadrana. Najdemo po večini le še delfina vrste *T. truncatus*, ki je najpogostejši, medtem ko lahko samo izjemoma srečamo še okrogloglavega delfina (*Grampus griseus*) ali npr. dolgoplavuto mrko pliskavko (*Globicephala melas*), Cuvierjevega kljunatega kita (*Ziphius cavirostris*)... Le redko se zgodi, da v to morje zaide kit glavač (*Physeter macrocephalus*), medtem ko smo imeli pred kratkim priložnost videti tudi brazdastega, natančneje hrbtnoplutega kita (*Balaenoptera physalus*).

S katerim konkretnimi projekti se trenutno Vivamar najbolj ukvarja?

Trenutno imamo aktivno le sekcijo za delfine in kite. Le-ti so na koncu prehranjevalne verige in so tako zelo dober pokazatelj ekološkega stanja morja z vidika onesnaženosti. Če ni delfinov tudi ni rib, s katerimi se le-ti prehranjujejo, in je s stanjem okolja najverjetneje nekaj narobe. Delovanje, ki ga Vivamar trenutno izvaja, je namenjeno predvsem raziskavam delfina velike pliskavke (*Tursiops truncatus*) v skrajnem severnem Jadraniu, pretežno Tržaškem zalivu. S pomočjo vprašalnikov zbiramo podatke o njihovem nahajanju preko ribičev, kapitanij in drugih ljudi, ki so bolj ali manj skozi vse leto prisotni na morju. Pomembnejši del je aktivno zbiranje podatkov s čolnom na terenu. Spremljamo ter raziskujemo delfine zunaj, na morju. Sodelovanje pri tem delu ne poteka s

potapljači, saj naš cilj ni imeti interakcije z delfini, sploh pa ne pod vodo, temveč jih opazujemo, ne da bi se "vmešavali" in vplivali na njihovo vedenje. Le tako lahko ugotovimo, kaj se z delfini dogaja, kako se odzivajo znotraj skupine drug na drugega in kako na svoje okolje. To nam podaja bistvene podatke, da lahko ugotovimo kaj bi potencialno lahko motilo delfine ali jih iz področja, kjer so trenutno, celo pregnalo.

Kot eden izmed partnerjev pa sodelujemo tudi pri projektu Interreg IIIA »Adria Watch«, katerega cilj je določiti natančno, koliko kitov, delfinov in drugih morskih vretenčarjev je v severnem Jadraniu, torej od Splita do Ancone, saj smo raziskovalci do sedaj delovali bolj področno, v zadnjem času pa skušamo naše pridobljene podatke povezati. Projekt se bo oktobra končal z znanstveno konferenco v Riminiju.

Kako komentirate namen Italije, zgraditi terminal za utekočinjen plin v Tržaškem zalivu?

V društvu Vivamar odločno nasprotujemo tovrstni gradnji. Sploh, če drži, da bi za 'čiščenje' cevi porabili skoraj 800 ton varikine, ki bi krožila sicer v zaprtem sistemu, pa vendar bi morebitna nesreča na terminalu pomenila ekološko katastrofo. Eksplozija, ki bi ob tem nastala in posledičen ogromni požar, bi nepojmljivo obremenila okolje, medtem ko bi izlitje varikine pomenilo dobesedno konec nahajanja marsikateri rastlinski, pa tudi živalski vrsti v tem zalivu. Ta morski prostor, s približno 550 km² površine in povprečno globino 18,7 metra, je enostavno premajhen, da bi to uspel prenesti. Vse vpletene države bi morale najprej narediti študijo o vplivu na okolje, ki pa se je ne da narediti čez noč in enostavno kar nekaj oceniti, pa še to narobe. Ko pomislim na to, me razjezi površno razmišljanje ljudi vpletenih v to zgodbo.

Domen Retelj

Dr. Saje:

“Pravi človekov prijatelj je lahko le drugi človek!”

Z ljubljanskim nadškofom in metropolitom msgr. Alojzom Uranom smo želeli opraviti intervju o odnosu Cerkve do živali. Uran je intervju odklonil in namesto njega nam je odgovor posredoval dr. Andrej Saje, tiskovni predstavnik Slovenske škofovske konference (SŠK). Žal tudi on ni želel konkretno odgovoriti na zastavljena vprašanja. Kljub temu se zahvaljujemo SŠK za odgovor in prepuščamo bralcem, naj sami zaključijo, kaj SŠK oziroma Cerkev v Sloveniji misli o živalih in njihovi zaščiti.

Vprašanja uredništva revije Osvoboditev živali:

- * Gospod Uran, bi lahko sebe predstavili kot prijatelja živali in narave?
- * Mi trdimo, da se pravi prijatelji med seboj ne ubijajo in ne jejo. Kaj vi menite o tem?
- * V Sloveniji pokoljemo približno 28 milijonov živali letno, glede na število prebivalcev res veliko. Je to v skladu s cerkvenim naukom, kajti 5. zapoved pravi Ne ubijaj, torej ni rečeno Ne ubijaj ljudi?
- * Jezus nam je priporočil: Kar ne želiš, da tebi nekdo stori, ne stori ti drugemu. Ali ne velja tudi to v odnosu do živali?
- * V molitvi Oče naš molimo »Kakor v nebesih tako na Zemlji«, torej v nebesih koljejo in jejo živali ter tečejo potoki živalske krvi?
- * Se Vam ne zdi, da je katoliški odnos do vegetarijancev v nasprotju z Božjim naukom, kajti Bog je rekel, kar je zapisano tudi v prvi Mojzesovi knjigi: »Glejte, dajem vam vse rastline, ki dajo semena, ki rastejo po vsej zemlji in vsa drevesa s plodovi, ki imajo semena. Naj vam bo za hrano. Vsem živalim na zemlji, vsem pticam na nebu, vsemu, kar se giblje po zemlji in ima v sebi življenje, dajem za živež vse zelene rastline.« Bog je dal torej ljudem vegetarijansko hrano, tudi Jezus iz Nazareta je bil vegetarijanec, to so bili tudi njegovi učenci in učenke. Tudi preko preroka Izaije je Bog jasno rekel, da kdor ubije vola, je tako kot da bi ubil človeka. Živali torej niso za hrano.
- * Znano je, da je nekoč Cerkev javno preganjala vegetarijance, papež Janez III. (561574) je celo preklel vegetarijance in Cerkev tega prekletstva še do danes ni preklicala. To izobčenje je razglasil na prvi sinodi v Bragi (Portugalska), duhovnike ki so odklanjali meso, so odpuščali. Kaj pravite na to?
- * Ste zadovoljni s tem, kar je vaša

institucija v vsej zgodovini krščanstva naredila za živali in naravo?

- * Poznamo izrek, da so oči zrcalo duše. Tudi pri živalih se velikokrat zgodi, da nas očara globina njihovega pogleda, kot da gre za nekaj svetega, življenje, ki je od Boga. Menite, da Bog res pričakuje, da ljudje jemljemo življenje tistim, ki jim ga je On vdahnil?
- * Ali imajo po vašem mnenju živali dušo?
- * Frančišek Asiški se je svetosti, ki prežema vsa živa bitja, zavedal. Cerkev je Asiškega celo proglasila za svetnika, njegovega odnosa do živali pa ne posnema. Zakaj tako, ali ni svetnik nekdo, ki se je že s svojim življenjem na Zemlji zelo približal Bogu?
- * Znano je, da delavci v klavnicah nosijo slušalke, da ne slišijo krikov živali, dejstvo pa je tudi, da je alkoholizem pri mesarjih in klavcih skorajda pravilo, kar kaže na omamljanje zavesti. Se vam ne zdi, da normalnega človeka opozarja vest, ko dvigne roko nad življenje nekega bitja?
- * Ko se je pred leti pojavila bolezen AIDS, je bila po mnenju nekaterih to "kazen" za isto spolno usmerjene. Sedaj ko se pojavljajo množična obolenja živali (nore krave, ptičja gripa ...), je tu in tam slišati, da gre za "kazen" človeštvu, ki je izgubilo vso etiko v odnosu do živali, ki jih redi za zakol. Je po vašem mnenju možno potegniti take ali podobne zaključke?
- * Iz zgodovine človeštva je poznanih kar nekaj imen, ki so se izrekli za dobrobit živali. Npr. L. da Vinci: "Prišel bo čas, ko bodo ljudje gledali na ubijanje živali, kakor danes gledamo na ubijanje ljudi", Pitagora: "Dokler bodo ljudje klali živali, se bodo med sabo ubijali", Albert Einstein: "Nič drugega ne bo tako izrazito povečalo možnosti za naše preživetje na Zemlji, kot je korak k vegetarijanski prehrani" ... Glede na genialnost duha omenjenih mož bi lahko sklepali, da so njihove vizije sveta vendarle izvirale iz nekkih globljih spoznanj o svetu in človeštvu. Bi lahko trdili, da je v njihovih izjavah nekaj resnice?

- * Kaj menite o Hubertusovih mašah, kjer pogosto duhovniki blagoslovljajo trupla živali, ki so jih pobili lovci?
- * Nekateri duhovniki so lovci in nekateri celo podpirajo krute bikoborbe v Španiji in Franciji. Kako vi gledate na to?
- * Kaj pravite na to, da Cerkev podpira poskuse na živalih, če so ti v dovoljenih mejah, kot lahko preberemo v katoliškem katekizmu?
- * Cerkev podpira tudi nošenje živalskega krzna. Sedanji papež ima tudi kapo iz živalskega krzna.
- * Ali mislite, da je možno, da utegne Cerkev s svojim negativnim odnosom do živali izgubiti precej vernikov?
- * Vsi vemo, da je Bog ustvaril življenje in da ga edino on lahko vzame. Zakaj mislite, da je človeštvo to vzelo v svoje roke in kaj je vzrok temu?
- * Kako si Cerkev razlaga citat iz katekizma katoliške cerkve: Živali so od Boga ustvarjena bitja, da jih Bog obdaja s skrbjo svoje previdnosti, da ga živali že s svojim preprostim obstojem hvalijo in slavijo ter da jim mi ljudje dolgujemo dobrohotnost.
- * Kaj menite, da bi morala vaša institucija narediti v dobrobit živali?
- * Kakšen bi bil po vašem mnenju svet, če ljudje ne bi pobijali in jedli živali?

Odgovor:

Iz Vaših vprašanj seva veliko idealizma, dobre volje in velikodušnosti, ki se razteza na vse stvarstvo, na vsa živa bitja, posebno pa še na živali. Zanje upravičeno menite, da jih ne branimo dovolj in da smo pogosto do njih preveč kruti. Toda Vaša vprašanja so hkrati tudi ocena krščanskega nauka in življenja. Do njiju pa niste preveč prizanesljivi in med nami sem zaznal več nesporazumov, ki bi jih radi osvetlili. Morda prehitro pozabljam, da se je krščanstvo v antičnem svetu uveljavilo

nasproti gnosticizmu, ki je bil stvarstvu, vsem živim bitjem in tudi do človeške telesnosti zelo nenaklonjen. Bibličnemu svetu, iz katerega izhaja krščanski pogled na svet, je tuj perzijski dualizem, ki vidi ves snovni svet kot posledico zla in prekletstva. Judovska in krščanska vera zahtevata, da ta svet sprejemamo, ga spoštujemo in tudi

*dr. Andrej Saje,
tiskovni predstavnik SŠK*

ljubimo, saj je nastal zaradi Božje besede in ljubezni.

Toda hkrati ta svet ni božanski, je samo stvarstvo, izšel je iz Božjih rok, toda ni Bog. Edino človek na njem je Božja podoba. Tukaj se mi zdi, da so naša poglobljena razhajanja. Krščanstvo ne more postaviti na isto raven živali in človeka. Ko pride npr. do prometne nesreče, je naprej potrebno rešiti otroka, njegovo mater ali še koga in šele potem njihovega psa, čeprav ga imajo vsi za hišnega prijatelja. Pravi človekov prijatelj je lahko le drugi človek. Edino človek je lahko moralno odgovoren, psa pa ne moremo klicati na etično odgovornost, zato je beseda »prijatelj« za živali prehitro uporabljena. Gre pač za metaforo, kot so človekove prijateljice tudi gore, zvezde in luna.

Imam občutek, da naravo idealizirate. Ali so živalske vrste med seboj res v tako močnem prijateljskem odnosu? Pomislite na to, da ptice jedo žuželke, tudi »dobrohotni« medved je mrhovinar, odnos med mačkami in mišmi je že pregovoren. Če vnašamo človeške kriterije v odnose v naravi, potem so živali in rastline med seboj v izjemno krutem odnosu. Torej le ni tako smiselno uporabljati iste pojme za človeka kot za živali.

Da, pri preroku Izaiju najdemo čudovite opise velike sprave, časov miru in milosti, ko se bosta medvedka in ovčeka pasli skupaj, ko se bo otrok igral v gadij luknji in

ko bo lev jedel slamo. Te podobe pa vendarle govorijo o novem nebu in novi zemlji, ki bosta nastopila v daljnem eshatološkem času. Mi pa smo še vedno na romanju k večnostnim trenutkom in še vedno samo ljudje, kot ljudje pa seveda tudi po telesu pripadamo živalskemu svetu, zato se kdaj obnašamo »preveč živalsko«. Toda ko rečemo, da smo »kot živali«, živalim delamo krivico, saj je žival nasilna zaradi boja za preživetje, človek pa je sposoben v nasilju tudi uživati. Nasilje, ki se izživilja nad živalmi in je za preživetje človeka nepotrebno, sta krščanski nauk in katoliška Cerkev vedno obsojala. Spomnimo se, da so tudi naši stari molitveniki za kmečki živelj, ki so vernike pripravljali na sveto spoved, vpraševali: »Si bil grob do živine?« Toda rekel sem, da gremo novemu nebu in zemlji naproti, zato nekateri kristjani že živijo jutrišnji čas miru in ljubezni do vsega stvarstva. To so po večini kontemplativni redovi, ki v svojem meniškem življenju prakticirajo pogosto ali tudi stalno vegetarijanstvo, npr. klarise v Nazarjah. Vzdržek od mesnih jedi Cerkev nalaga svojim vernikom tudi nekaj dni v letu. Pomen je dvojen: je odrekanje, se pravi askeza, hkrati pa tudi dejanje ljubezni. Toda znova gre za dvojno ljubezen: ne samo do živali, ampak tudi do človeka, saj naj bi prihranek od nezaužite hrane darovali za uboge in potrebne. Katoliška Cerkev je vedno zelo pazila, da ne bi postala elitistično gibanje, zato svojim vernikom nikoli ni nalagala preveč. K junaškim dejanjem lahko le spodbuja, ne more pa jih zahtevati. Pomislimo na otroke, kako moten bi bil lahko njihov razvoj brez beljakovinske hrane. Poznam odgovor: so žitarice, makrobiotična hrana itd., toda pri vseh otrocih takšna hrana ne more odpraviti anomalij.

Citati, ki jih navajate, so vsekakor zanimivi in dajo misliti, toda potrebno bi bilo pogledati širše sobesedilo. V svojem kontekstu so najbrž veliko bolj niansirani; če jih vzamemo dobesedno, je v njih svojevrstno nasilje. Kljub vsemu spoštovanju, ki ga imam do vegetarijancev, moram povedati, da so bili tudi nekateri nacisti vegetarijanci in so živali ljubili. Torej je nasilje v človeku in ko ga izzanemo pri vratih, se nam vrne pri oknu. Pomislimo tudi na znamenito filmsko igralko, ki pri muslimanih obsoja daritev ovac (Judje in kristjani tega obreda ne poznamo več), hkrati pa je zapisala, da je zarodek otroka v sebi občutila »kot tumor, ki bi ji ga morali izrezati«. Si lahko zamišljate, kako se je počutil njen sin ob takšni izjavi?

Vprašujete me, ali imajo živali dušo? Že Aristotel je trdil, da jo imajo, samo da je umrljiva. Tudi otroci so me kdaj vprašali,

ali imajo psički peruti, se pravi, ali jih bomo srečali v večnosti? O teh stvareh lahko razmišljamo in seveda po svoje sklepamo. Upajmo, da bo vse stvarstvo enkrat znova zasijalo v čudoviti harmoniji, lepoti in bogastvu raznovrstnega življenja. Za vse podrobnosti pa imejmo pogum in enostavno recimo, da ne vemo. Zakaj pa naj bi naš svet postal svet brez skrivnosti?

Za ostale odgovore na vprašanja se je potrebno temeljiteje poglobiti v zgodovino. Neka praksa, ki se nam zdi danes lepa, je bila v zgodovini lahko izraz zelo negativnega občutja. Kot sem že omenil: če je vegetarijanstvo izraz zaničevanja živali in tega sveta, potem ni dobro. Cerkev je šla v svojih ocenah nekega nauka vedno k njegovim koreninam.

Ob koncu naj rečem, da si želim veliko strpnega in dobrohotnega pogovora. Poskušajmo najprej razumeti drug drugega in šele potem ocenjevati. Zelo hitro namreč lahko zapademo vsaj verbalno k novemu nasilju, če prehitro obsojamo. V tem smislu naj tudi strogi vegetarijanci razumejo, da Cerkev ljudi vedno najprej blagoslavlja, med njimi posebno še nemočne in bolne, toda iz tega blagoslova se širi dobrohotnost in molitev za vsa živa bitja in za vse stvarstvo.

Odgovor Morisa Hoblaja, dipl. sociologa in teologa, na besedilo dr. Andreja Sajeta

Zakaj je Zemlja postala mesto groze za živali?

Gotovo bi se moglo trditi, da človek ne spoštuje ničesar več, niti svojega bližnjega, sočloveka, niti svojih naslednjih bližnjih, še manj pa naravo in živali. Da postanemo še bolj natančni, se sprašujemo, ali je njegovo nagonsko življenje, pri enem bolj, pri drugem manj, res usmerjeno na uničenje vsega okoli sebe? In logično vprašanje je, če bo vse uničil okoli sebe, kaj se bo zgodilo z njim, s človekom, krono stvarstva?

Poznano nam je tudi, da se človekova grabežljivost in zloba ne ustavljata niti pred živalmi gozdov in polj. Odvzema se jim njihov življenjski prostor. Človek pošast povzroča, da živali gozdov in polj doživljajo podobno usodo kot hlevske živali. Na vsej zemlji živali za človeka niso nič drugega kot blago. Na vseh delih sveta ravnajo z njimi na najbolj okruten in brutalen način, silijo jih v nesvobodo, odvisnost in ujetništvo, lovijo jih in pobijajo za blagor človeka. Za kaj je prišlo tako daleč? Kdo nosi glavno krivdo za to napačno smer? In kaj nas čaka v prihodnosti? Kje je rešitev? To so

vprašanja, na katera poskusimo dati odgovor.

Po starih zapisih naj bi Bog ljudem zaupal Zemljo z vsem, kar je v njej, na njej in nad njo in naj ne bi bilo med Bogom in ljudmi nobenega dogovora, ki bi dovoljeval kakršno koli brezvestno poseganje v življenje. Brez pristranskosti in nestrpnosti moremo danes trditi in dokazati, na temelju že delno uničene narave in živalskega sveta, da je del znanosti z blagoslovom Cerkve in teologije, predvsem zadnjih 200 let, brezvestno posegal in posega v življenje. Prvo grobo brezvestno poseganje znanosti in teologov v življenje je vsakakor degradiranje živali v status stvari oziroma v bezdušne mesne industrijske stroje s pripombo, da je to božja volja. Nadaljni brezvestni posegi znanosti in teologije oz. Cerkve v življenje so jedrska industrija, laboratorijsko eksperimentiranje na živalih, mesna industrija z množično živinorejo, kemijska industrija z umetnimi gnojili in strupenimi škropivi, genske manipulacije in kloniranje.

Večkrat smo že pisali o tem, kaj so mislili ali mislijo poznani in veliki ljudje oziroma velikani zgodovine o živalih npr. Leonardo Da Vinci, Mahatma Gandhi, Tolstoj ali pa Frančišek Asiški. Znano je, da so bile za njih živali sobitja, otroci Boga Stvarnika, naši mali bratje in sestre, bitja, katera dihajo isti dah kot mi ljudje. Objavili smo tudi intervjuje sodobnih prijateljev živali, med drugimi tudi intervju našega predsednika dr. Janeza Drnovška. Zdaj pa, spoštovane bralke in bralci, objavljajmo intervju oziroma odgovor na vaša in naša vprašanja o živalih oziroma o njihovi zaščiti, odgovor SŠK oziroma katoliške verske skupnosti, ki zase trdi, da uči v imenu Jezusa Kristusa, ki je spoštoval in ljubil vse življenje in tudi živali.

Nobena skrivnost ni, da so trditve Društva o tem, kdo in kaj so živali, povsem nasprotne s tistimi trditvami, ki jih zastopa SŠK oziroma vrh katoliške Cerkve v Sloveniji. Niti ni skrivnost, da vse več ljudi v zadnjem času odpira srce za živali, kljub temu da so versko in idejno privrženi Cerkvi, ki nam včasih očita, da so naše interpretacije do cerkvenega nauka o živalih netočne in zavajajoče. Predvsem ko govorimo o živalih kot živih bitjih, ki imajo dušo in za katere velja tudi peta zapoved Ne ubijaj.

Skrivnost tudi ni, da mi naše trditve za zaščito živali podkrepimo predvsem s tistimi citati iz zgodovine in Biblije, katerih avtorji so veliki duhovi in preroki. Oni govorijo za živali in proti kultnemu ali industrijskemu žrtvovanju živali npr. po Izaiji: "Ovnov, ki jih sežigate kot žgalno daritev, in tolšče vaše govedi sem sit; kri

bikov, jagnjedi in kozlov mi je zoprna." (Is 1, 11) ali na drugem mestu "Kdor ubije vola, je kot da je ubil človeka." Ali pa Mahatma Gandhi: "Velicina naroda se meri z njegovim odnosom do živali!"

Ni skrivnost, da nam SŠK očita, da naj bi biblijske citate jemali iz "konteksta" in jim tako dajali čisto drug pomen, s katerim naj bi kompromitirali katoliško Cerkev. Res je, da mi trdimo, da nizkotno ravnanje z živalmi, v vseh časih in tudi danes, izvira v

mnogoboštvu, ko so ljudje živali žrtvovali, da bi si pridobili in ohranili naklonjenost bogov. Še vedno v krščanstvu obstaja npr. velikonočni žegen šunke, sicer z drugim namenom, ampak za živali še vedno smrtno. Ni pa res, da nam je namen nekoga kompromitirati, najmanj pa katoliško Cerkev. Naš cilj je učinkovito pomagati živalim!

Iz organizacije PETA smo prejeli članek, po katerem se bo marsikdo vprašal: Kdo ima v svojih besedah sedaj prav: slovenska katoliška Cerkev ali papež?

Benedikt XVI. nadaljuje tradicijo papeške skrbi za živali

Aprila 2005, nekaj ur po razglasitvi kardinala Josepha Ratzingerja za papeža Benedikta XVI. mu je PETA čestitala in ponudila, da vključi živali v področja, za katera skrbi katoliška Cerkev.

Papež Benedikt XVI. je imel ganljiv govor o zlorabi živih bitij, še posebno kmečkih

živalih. Na vprašanje o pravicah živali je odgovoril: "To je resno vprašanje. Upoštevati moramo, da so nam dane v našo skrb, z njimi pa ne smemo početi, kar si želimo. Tudi živali so Božja bitja ... Živali za industrijsko rabo, na primer gosi, ki jih hranijo tako, da proizvedejo čimveč jeter, ali piščanci, ki živijo na tako malem prostoru, da so le karikature ptic - to ponižanje živih bitij za proizvodnjo brez dvoma nasprotuje medsebojnemu odnosu, ki ga omenja Biblija.

Spomniti bi se morali nežnosti, s katero so svetniki, kot sta na primer sveti Frančišek Asiški ali sveti Philip Neri, ravnali z živalmi ... Pravo nasprotje današnjemu človeškemu ponosu, ki dovoljuje, da se z živalmi tako grdo ravna.

V našem pismu smo njegovo visokost prosili, da poda lastno mišljenje: "Upamo, da boste nadaljevali z zastopanjem teh izkoriščenih živali. V preteklem letu se je naše društvo številčno povečalo s katoliki, ki verjamejo, da so živali enakopravne ljudem, da je njihovo življenje sveto in morajo biti zaščitene pred nasiljem ... Na vas se obračam, ker imate pomembno funkcijo, in vas ponižno prosimo, da nas vodite v novo obdobje sočutja in spoštovanja do vseh bitij ne glede na vrsto.«

Sočutje do živali je bila stalna tema Janeza Pavla II. Papež Janez Pavel II. je izjavil, da si "živali lastijo dušo in z njimi moramo živeti složno in jih imeti radi. Živali so sadovi dejanj Svetega Duha in si zaslužijo spoštovanje. Živali so tako blizu Bogu kot ljudje." Ljubitelji živali so bili vznemirjeni. Ljudi je spomnil, da vsa živa bitja, vključno z živalmi, obstajajo zaradi Boga. Živali imajo v lasti edinstveno iskro - dušo in niso podrejena bitja, kot si to predstavljajo tovarniški delavci v mesni industriji, krznarji in vsi, ki izkoriščajo živali za lasten dobiček. Ko je bil Janez Pavel II. proglašen za papeža, je obiskal rojstno mesto Frančiška Asiškega in spregovoril o sveti ljubezni do živali. Razodel je, da se v podzavesti živali in ljudje obnašamo enako. PETA upa, da se bo papež Benedikt XVI. še naprej boril za pravice živali in se zavzemal proti gnusnemu izkoriščanju božjih bitij, živali. Katoliki lahko spoštujejo nauke papeža Janeza Pavla II. in izjave papeža Benedikta XVI. s promoviranjem sočutja do živali.

Vir: http://www.goveg.com/f-popebenedictxvi.asp?int=weekky_english

Uživanje rib lahko povzroči predčasno smrt

V teku je sezona ribolova. Poteka morski in sladkovodni ribolov, vrstijo se razna ribolovna tekmovanja in podobno. Deset in sto tisoče rib, statistika govori celo o tonah ulovljenih rib, je žrtev dejavnosti, za katero se vedno bolj ugotavlja, da je nepotrebna in celo škodljiva.

Mnogi mislijo, da ribe niso živali ali da ne občutijo bolečin. Vendar pa je to zmeta. Dokazano je, da so ribe živali, ki občutijo bolečino. V neki raziskavi Roslin Inštituta Univerze v Edinburghu so odkrili na glavi mavrične postrvi 58 receptorjev za bolečino, kar pomeni, da na 58 mestih reagira postrv na najmanj en bolečinski dejavnik. "Kriteriji za živalsko bolečino so izpolnjeni," je izjavil znanstvenik Lynne Sneddon. To pa pomeni, da tudi za ribe veljajo določila Zakona o zaščiti živali, saj ta zakon velja za vse živali, ki boleče občutijo zunanje vplive, torej tudi bolečine. To bi lahko predramilo tiste, ki lovijo ribe za prehrano, kot tudi tiste, ki jih lovijo iz dolgega časa, ali športne ribiče, seveda pa tudi državo, ki to dovoljuje. Kajti dokazano je, kot že navedeno, da ribe pri ribolovu trpijo. Tisoč, deset tisoč oz. milijoni rib, po državni statistiki pa tone in tone rib, pri ribolovu nepredstavljivo trpi.

Kot preventivo pred boleznimi srca in ožilja se priporoča uživati ribe ali jemati kapsule z ribjim oljem. Ali je takšno priporočilo upravičeno? Ali uživanje rib res preprečuje nastanek npr. bolezni srca, kot se to zatrjuje. Znanstvene raziskave iz zadnjega časa dokazujejo, da temu ni tako in da omega 3 maščobne kisline, ki so v ribah in ki naj bi bile skoraj čudežno "hranilo", ne ščitijo pred boleznimi srca. To dokazujejo podatki iz 89 študij, ki so bili objavljeni v eni izmed izdaj revije "British Medical Journal". Zdravniki Univerze v Norwichu dokazujejo, da lahko uživanje rib celo hitreje vodi v smrt. Znanstveniki so preiskali 3114 oseb s predhodnimi poškodbami srca, ki so v velikih količinah uživali omega 3 maščobne kisline, in namesto da bi ozdraveli, so povečano umirali za infarktom. Očitno uživanje rib ne ščiti pred boleznimi, temveč deluje ravno obratno - povzroča bolezni in mnogokrat celo predčasno smrt. Sicer pa, kako naj takšno brezsrčno dejanje, ko se umori milijarde in milijarde rib, da so morja skorajda prazna, ščiti človekovo srce pred boleznimi? Poleg vsega tega pa so mnoge morske ribe zelo obremenjene tudi s strupi iz okolja in celo živim srebrom. Kako lahko zastrupljena riba deluje na srce, ledvice, žleze in druge organe, si lahko samo mislimo. In če se zastrupljene ribe uživajo dalj časa in v večjih količinah? Eskimi so znani kot največji uživalci rib - tudi v svetovnem merilu imajo najvišjo stopnjo osteoporoze. Kakšna je to medicina oz.

znanost, ki svetuje uživanje določenih snovi in trdi, da so zaščita pred boleznimi, mnogi, ki temu sledijo pa zaradi tega umrejo prej kot bi, če ne bi sledili tem nasvetom? In kakšna država je to, ki dopušča takšno zavajanje, mogoče celo prevaro? Kar je danes v znanosti merilo in "sveta resnica", je jutri lahko že popolnoma napačno. In kaj če npr. sodbe sodišč temeljijo na napačni "sveti resnici"? In kakšna je to država, ki ribe - živa bitja - meri v tonah? Torej brez kakršnega koli dostojanstva!

Po 2. členu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ima vsakdo pravico do najvišje možne stopnje zdravja in dolžnost skrbeti za svoje zdravje; nihče ne sme ogroziti zdravja drugih. Če mora vsakdo skrbeti za svoje zdravje, bi moral uživati samo zdrava oz. neškodljiva živila. Ali izpolnjuje svojo zakonsko dolžnost, da skrbi za svoje zdravje, če uživa ribe, ki so rizični faktor za nekatere bolezni? Ali se lahko postavi celo trditev, da je uživanje rib v nasprotju z zgoraj navedenim zakonom?

Ali je torej ribolov potreben? Ker ribe povzročajo bolezni, je ribolov nepotreben, saj dejavnost, ki ima škodljive posledice, ne more biti potrebna in v javnem interesu. Seveda so ribe tudi iz prehrabeno-fiziološkega stališča nepotrebno živilo, saj lahko človek dobi vse, kar potrebuje za svoje življenje, iz rastlinske hrane.

Tudi ribolov iz dolgega časa oz. športni ribolov je nepotreben. Nerazumljivo je, da mnogi ljudje morijo živa bitja iz športnih nagibov ali iz sle po ubijanju. Kako klavrno je pogledati časopise, kjer se bohoto kakšen ribič z veliko ribo, ki jo je privlekel na obalo po dolgotrajnem boju, po boju, kjer se je riba borila za svoje življenje, ribič pa za svojo trofejo. Neskončne minute je trajal smrtni boj nedolžne ribe za njeno življenje, neskončne minute je trajalo nepredstavljivo trpljenje te živali zaradi človeške sle po ubijanju. In takšen ribič se nato razkazuje v javnosti s svojo žrtvijo kot heroj, verjetno pa se sploh ne zaveda, kakšno nepredstavljivo trpljenje je povzročil ubogi živali. Takšne slike so za na stene podzemnih jam, za v kameno dobo in ne za v časopise v 21. stoletju. Kako neetična so ribiška tekmovanja, kjer ribiči na očeh javnosti povzročajo živim bitjem grozljive bolečine in trpljenje in to samo zato, da dobijo neko nagrado oz. da se sveti njihov ego.

Nihče ne sme brez utemeljenega razloga povzročiti živalim trpljenja, bolezni ali smrti, določa Zakon o zaščiti živali, ki določa tudi to, da se šteje za mučenje živali, če se povzroči živalim hujšo poškodbo ali dalj trajajoče ali ponavljajoče se

trpljenje ali škodi njenemu zdravju oz. če gre za nepotrebno usmrtevec živali.

Ribolov je mučenje živali in tako v nasprotju z Zakonom o zaščiti živali, saj so smrti rib nepotrebne. Razlog za smrt rib kot npr. trofeja ali nagrada, ki se pridobi s smrtjo ribe, ni utemeljen, saj za človeka ta ni potrebna, kajti njegova eksistenca ni odvisna od tega. Tudi usmrtevec rib za prehrano ni potrebna, saj lahko človek pridobi vse potrebno za prehrano iz rastlinskih virov. Morjenje rib ne more imeti koristnih posledic, kajti koristna posledica je lahko samo tista posledica, ki je koristna za vse dele družbe in ne samo za en del, pa še za ta del je samo navidezna, kajti namerno jemanje življenja iz egoističnih namenov ne more imeti za nikogar pozitivnih oz. koristnih posledic. Kar seješ, to žanješ, velja tudi pri ribolovu.

*Varuh pravic živali
pri Društvu za osvoboditev živali
in njihove pravice: Vlado Began*

Lov in ribolov

Kaj vsak posameznik lahko stori proti njima

S svojimi prijatelji in znanci se pogovarjajte o temi lov in ribolov. Mnogim ljudem še ni znano, kaj lov in ribolov dejansko pomenita za živali in naravo.

Izkoristite priložnost za prijazne objave proti lovu in ribolovu v medijih (članki, pisma bralcev, kontaktne oddaje ...).

Lovski in ribiški inšpekciji ali policiji takoj naznanite vsako lovsko oz. ribolovno kršitev predpisov.

Protestirajte proti lovskim razstavam, sejmom ...

Protestirajte proti predavanjem lovcev oz. ribičev v šolah ali vrtcih.

Ne podpirajte lova in ribolova s kupovanjem mesa divjačine, rib, krzna, kože ali trofej oz. drugih izdelkov iz živali.

V času lova oz. ribolova bodite kot sprehajalci, kolesarji ali podobno v gozdu oz. ob vodi in opazujte lovce in ribiče, ti tega nimajo najbolj radi.

Prirejeno po reviji Freiheit für Tiere

BIBLIJA JE PONAREJENA

Brošura nam med drugim razkriva, zakaj človeštvo ne pozna Jezusove velike ljubezni do živali in njegovega priporočila celotnemu človeštvu, naj se prehranjuje vegetarijansko, ter zakaj na noben način to ni smelo biti vključeno v biblijo.

Brošura stane
300 tolarjev + poština,
naročite jo lahko na
tel. **041/546 672 (Jožica)**

Izdajatelj:
**Društvo za osvoboditev
živali in njihove pravice,
Ostrožno pri Ponikvi 26
3232 Ponikva**

**ŽIVALIM
SOVRAŽNA
HIERONIMOVA
BIBLIJA**

Arno Schneider, dr. med. - zdravnik v HG Naravni kliniki Michelrieth

Mesojedci bi morali plačati davek na tveganje

Že prehod na vegetarijansko hrano in zmanjšanje količine živalskih beljakovin lahko zdravi bolezni, pravi vodilni zdravnik HG Naravne klinike v Michelriethu. Vprašamo se torej, zakaj se vse bolnišnice in klinike ne preusmerijo na vegetarijansko prehrano.

Dr. Schneider, pri vas v Naravni kliniki je za vse paciente vegetarijanska hrana. Je to klinika, ki je namenjena le vegetarijancem?

Nikakor ne. Če je pacient že vegetarijanec, zelo ceni, da imamo pri nas na HG Naravni kliniki odlično vegetarijansko hrano. A k nam prihaja veliko pacientov, ki drugače jedo čisto normalno mešano hrano in nato pri nas spoznajo, da je vegetarijanska prehrana zelo raznolika in da lahko odlično vegetarijansko kuhaš in ješ. Na splošno mesa sploh ne pogrešajo. To je za mnoge novo doživetje.

Zakaj torej ponujate izključno vegetarijansko hrano?

Dva vzroka sta: prvi je etični, ker smo Naravna klinika. Kot Naravna klinika imamo obveznosti do narave in do okolja. Naš nazor je, da je človek kot del narave, zdrav le takrat, ko bolj skladno živi z naravo. In ne moremo reči: zdrav bom, srečen bom, vesel bom, če se te dobrine gradi na osnovi smrti, umora, trpljenja, bolečine. To je etični vzrok. Drugi vzrok je popolnoma zdravstvene narave. V zadnjih letih je bila po vsem svetu objavljena vrsta študij, ki so jasno in brez dvoma dokazale, da je vegetarijanska prehrana ne le bistveno bolj zdrava, ampak da je mesna prehrana tista, ki dela človeka bolnega in ki je vzrok ali eden od vzrokov mnogim boleznim.

Če se človek odpove mesu, ali se take bolezni potem izboljšajo? Ali lahko naštejete nekaj primerov ali opazovanj z vaše klinike, ki so v povezavi z uživanjem mesne

prehrane?

Obstaja veliko vidikov, ki so že potrjeni. Znano je na primer, da je rak črevesja, rak debelega črevesa, v delni povezavi z uživanjem mesa. Diabetes, sladkorna bolezen, je ozko povezana z uživanjem mesa, uživanje mesa je vzrok tudi mnogim srčno-žilnim obolenjem. Kar pa ni toliko poznano, ampak je morda najbolj povezano z uživanjem mesa, so bolečinska stanja na primer: na sklepih, povzročena z artrozo, tako imenovano degenerativno obolenje sklepov, ali vnetja sklepov, kot sta artritis ali revma. Uživanje živalskih beljakovin tudi bistveno vpliva na osteoporozo. V mnogih od teh primerov nam pokažejo izkušnje, da se le z opustitvijo živalskih beljakovin v kratkem času, pogosto že v enem do dveh tednih, pojavi znatno zmanjšanje bolečin.

Torej prihajajo v HG Naravno kliniko pacienti, katerih težave se izboljšajo ali popolnoma izginejo že samo s spremembo prehrane?

Res je. V mnogih primerih je že samo prehod na vegetarijansko prehrano pogosto tudi prehod na prehrano brez živalskih beljakovin, vzrok za zmanjšanje bolečin ali izboljšanje bolezenskega stanja.

Je to le subjektivno občutenje pacienta ali se da z laboratorijskimi vrednostmi dokazati, da je resnično nastopilo izboljšanje?

Bolečine so pravzaprav vedno subjektivno občutenje, saj vsak človek drugače občuti svoje bolečine in ima tudi različno občutljivost za bolečine, drugačno bolečinsko zavest in različen prag bolečin, tako da je izjava »Imam manj bolečin« v končni fazi vedno subjektivna.

Za nekoga, ki ima bolečine ali ki trajno trpi velike bolečine, pomeni izjava: »Sedaj imam manj bolečin« ali: »Nimam skoraj nobenih bolečin več« veliko več kot vsak objektivni parameter.

Glede drugega vprašanja: obstajajo nekatere laboratorijske vrednosti, ki so v primeru vnetij zvišane. Eden izmed njih je visoko občutljivi CRP, ki naznanja nastajajoče kronično vnetje. To tleče

vnetje v telesu je, kot nam je danes znano, eden glavnih vzrokov tako imenovanih civilizacijskih bolezni, kot na primer artroze, diabetesa, koronarnih srčnih bolezni, motenj krvnega obtoka, vse tja do srčnega infarkta. In ta CRP se lahko občutno zniža pogosto le s spremembo prehrane. Imamo nekaj pacientov, pri katerih lahko rečemo, da je že prehod na vegetarijansko prehrano in hrano z malo živalskimi proizvodi prinesel izboljšanje ali celo normalizacijo teh CRP vrednosti.

V HG Naravni kliniki uporabljate tudi specialne diagnostične metode, ki pri šolski medicini niso običajne. S tem mislim na mikroskopijo temnega polja in test krvnega razmaza. Kaj se da s temi metodami ugotoviti?

S testom krvnega razmaza in z mikroskopijo vitalne krvi lahko zelo dobro ocenimo splošno stanje telesa. Vidi se, kako je notranje okolje preskrbljeno in kje se nahajajo šibke točke. Lahko določimo na primer tleče vnetje, morda opozorila na infekcije. Ta test je lahko tudi odgovor na vprašanje, ali je prisotna obremenitev z beljakovinami in kateri organi so najbolj prizadeti. Ali gre notranje okolje v smeri »alergija« ali v smeri »revmatično«.

V danem primeru so v krvnem razmazu tudi pokazatelji tumorskih obolenj. Ti testi pokažejo celotno stanje telesa točneje kot normalne laboratorijske vrednosti.

Vegetarijanska hrana bi prihranila milijarde

Kako se natančno opiše izvedba tega testa?

Pri testu s krvnim razmazom se vzame kapljica krvi iz jagodice prsta in nanese na stekelce, ki ga imenujemo objektno stekelce - nosilec objekta. To kapljico krvi se z drugim objektnim stekelcem razmaže plosko preko celega nosilca objekta. Vse to se posuši in se nato preišče pod mikroskopom in na podlagi različnih kriterijev oceni. Ta ocena daje nato zdravnikom in terapevtom bistvena

pojasnila in napotke.

In kaj je mikroskopija v temnem polju?

Pri mikroskopiji žive krvi v temnem polju se kri v živem stanju neposredno iz jagodice prsta nanese na nosilec objekta in pogleda. Pri tem lahko zelo dobro prepoznamo stanje seruma in rdečih krvnih teles: če so na primer prisotni kristali, kakšno je stanje strjevanja, če je kri vlecljiva ali dobro tekoča, ali v kakšnem stanju je imunski sistem. Na podlagi posebnih mikroorganizmov v krvi lahko ocenimo, kakšna je stopnja obremenitve imunskega sistema, če se tvori kaj vnetnega ali kaj rakastega. Tako se pri testu v temnem polju preišče kri po določenih kriterijih. Obe preiskavi skupaj, mikroskopija v temnem polju in test krvnega razmaza, nam dasta zelo dragocene napotke, kaj dejansko v telesu poteka.

Če je pacient v HG Naravni kliniki nekaj časa užival brezmesno hrano, ali lahko pri teh preiskavah ugotovimo spremembo notranjega okolja?

Tukaj nimamo le posameznih primerov, ampak je pravilo, da vidimo neverjetno razliko med stanjem takoj po sprejemu in kasnejšim stanjem, potem ko je pacient nekaj časa užival brezmesno hrano. Velik del onesnaženja, usedlin, vnetij v telesu se je razgubilo. Kri ima pogosto zopet več energije, manj lepljivih snovi, je boljše tekoča, usedline na primer na stenah žil ali na organih so bistveno zmanjšane. Tudi obremenitev z mikroorganizmi je manjša. V nekaj primerih je razlika resnično neverjetna.

Prednosti brezmesne hrane so merljive

Kako ste lahko prepričani, da ta sprememba rezultatov testov temelji dejansko na spremembi prehrane in ni tudi posledica terapij, ki so bile istočasno izvedene?

Imamo veliko obiskovalcev, ki pridejo k nam izključno z namenom spremembe prehrane. Želijo se naučiti dobrega in pravilnega vegetarijanskega načina prehranjevanja in spoznati uravnoteženo, zdravo prehrano. Tako lahko vedno zelo dobro ugotovimo,

da je bil edini vzrok spremembe prehod na drugačno prehrano.

Če lahko le s spremenjenim načinom prehrane dosežemo takšne rezultate in če vaše izkušnje potrjujejo mednarodne raziskave, se lahko vprašamo, zakaj ni v vseh klinikah obvezna vegetarijanska prehrana in prehrana z manjšo vsebnostjo živalskih beljakovin.

To je dobro vprašanje. Vzroka, zakaj v običajnih ustanovah servirajo mesno hrano, ne moremo utemeljiti z medicinskimi dejstvi. Pravzaprav je stališče znanosti takšno, da naj bo osnovna prehrana brezpogojno vegetarijanska, predvsem v bolnišnicah in klinikah. Če dandanes celo vemo, da mesna hrana škodi človekovemu zdravju in ga naredi bolnega, je potemtakem že skoraj nasilni napad, če kljub boljšemu znanju, ponujamo mesno prehrano ravno pri sladkorni bolezni in srčno-žilnih boleznih ali po operacijah. Pravzaprav ni ravno lahko izvesti tega preobrata prehranjevalnih navad. Ena od razlag je ta, da je včasih težko zamenjati stoletne dogme in tradicije z novimi spoznanji, morda tudi zato, ker to, kar imaš posebno rad in česar si navajen, ima trenutno prednost pred tem, kar je zdravo.

Ali lahko izhajamo iz tega, da bo v nekaj letih prišlo do sprememb in da se bo prehrana v bolnišnicah prilagodila aktualnim, najnovejšim znanstvenim dognanjem?

Upam, da bo temu tako. Jaz osebno bi v vsakem primeru absolutno podprl to vizijo prihodnosti. Kajti to bi bila prednost tako za zdravnike kot za paciente, ja, za ves zdravstveni sistem. Vsi bi s tem pridobili: ne nazadnje tudi zavarovalnice. Milijardne vsote bi se prihranile zgolj s tem, da bi v vseh bolnišnicah nudili vegetarijansko prehrano kot osnovno vrsto prehrane. Pridobile bi tudi živali, na kar mnogi ljudje pri uživanju mesa sploh ne razmišljajo. S prihranjenimi milijardami bi živalim lahko uredili velikanske biotope, se jim oddolžili za krivice in jih končno obravnavali takšne, kot so: naša sobitja na tej Zemlji.

Mar ne bi bilo upravičeno, da bi dotlej vegetarijanci plačevali nižje zdravstvene dajatve?

Prej bi rekel, naj nevegetarijanci plačujejo dodatne dajatve. Boljše, zdravo, naj bo norma, ne pa obratno. Tako kot ta, ki se ukvarja z nevarnim športom, ali kadilec, naj plačuje dodatno plačilo tudi tisti, ki vsak dan vstopa v enega največjih tveganj za zdravje, namreč da se prehranjuje z mesom. Ta naj plača dodatek za tveganje.

Zdravljenje zahteva spremembo življenja

Menda se je razširilo mnenje, da je HG Naravna klinika na tem področju zavzela vodilno vlogo, saj privablja ljudi z vsega sveta. Iz katerih dežel prihajajo vaši pacienti?

Doslej so prišli pacienti iz 50 držav. Mnogi naši sodelavci obvladajo več jezikov in tako lahko tudi prevajajo. Pacienti prihajajo iz vse Evrope, a tudi iz Južne Amerike, Severne Amerike, Avstralije, iz arabskega prostora, Indije, Rusije, torej z vseh celin in iz vseh skupin prebivalstva.

Pred kratkim je slovenski predsednik, dr. Janez Drnovšek, zaradi ene svojih izjav prišel v naslovne vrstice tiska. Povedal je: »Če človek spremeni svoje življenje v pozitivno smer na tak način, da reši svoje notranje in zunanje konflikte v svojem življenju in s svojo okolico in da živi v miru s svojimi soljudmi, z naravo in živalmi, potem lahko bolezen prežene iz svojih misli. Postane telesno bolj zdrav, ali popolnoma ozdravi, to izkušnjo sem sam pridobil. Upam, da bo to dojelo še veliko ljudi.«

Na to mu je odgovoril predsednik Zdravniške zbornice, dr. Poredoš, dr. med., naslednje: »Gospod predsednik, sprememba življenja v pozitivni odnos do samega sebe, do soljudi, do živali in do narave ni noben avtomatizem za ozdravitev človeka - tako kot vi menite. Vaše mnenje se mi ne zdi dobro in opozarjam vse ljudi, naj namesto tega sledijo nasvetom zdravnikov.«

Naše izkušnje dajejo slovenskemu predsedniku prav. Vedno znova

ugotavljamo, da imajo: način razmišljanja in vedenja, potek dneva ter življenjske razmere bistveni delež pri obolevanju in v tej zvezi tudi soodločajo za zdravje ali bolezen. Sprememba življenjske naravnosti k pozitivnemu pomeni manj stresa in posledično manj motenj v imunskem sistemu. Te medsebojne odvisnosti med psiho, življenjsko naravnostjo in imunskim sistemom so več kot znane in vsakdanja praksa. Brez spremembe v načinu mišljenja in načinu življenja ne moremo ozdraveti. Tega se zaveda tudi šolska medicina, zato mi, odkrito povedano, izjava predsednika Zdravniške zbornice ni povsem razumljiva. V Nemčiji je vsekakor tako urejeno, da so tako rehabilitacija kot tudi koncepti zdravljenja bolezni popolnoma prilagojeni lastni aktivnosti pacientov. Zakaj potem analiziramo rizične faktorje?

Pri sladkorni bolezni na primer zato, da te rizične faktorje tudi v lastnem oblikovanju življenja odstranimo. Pri obolenjih srčno-žilnega sistema in tudi pri sladkorni bolezni vemo, da igra zelo veliko vlogo premagovanje stresa. Ne le poklicni stres, ampak tudi nepremagani stres v zasebnem življenju. Te stvari sodijo k osnovi medicine. Lahko da se je predsednik Slovenije morda nekoliko ostro izrazil, a to je njegova izkušnja in tako njegovo prepričanje.

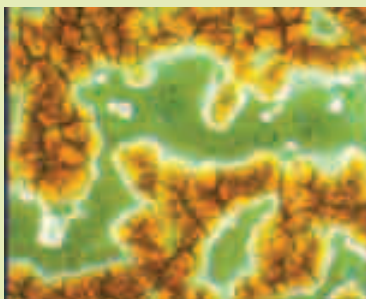
Mislím, da nimamo pravice oporekati nekomu z njegovimi izkušnjami.

Izkušnja, da ima sprememba načina življenja in mišljenja zelo močan vpliv na ozdravitev, je pri nas vsakdanjost. V HG Naravni kliniki Michelrieth ne delamo zastoj na osnovi »Celostno zdravljenje za dušo in telo«, kajti brez premagovanja konfliktov, ki jih imamo v življenju in ki prinašajo človeku napetost, strah in skrbi, ne moremo ozdraveti. Razrešitev stresnih faktorjev, odvisnosti, konfliktov v življenju nas naredi svobodnejše, srečnejše, zadovoljnejše in ne nazadnje tudi bolj zdrave.

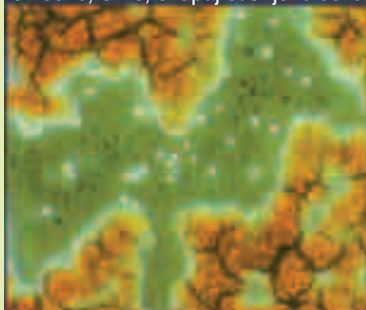
Vir: *Vegetarisch geniessen*, št. 2/2006, prevod Blanka Prezelj

Mesojedec

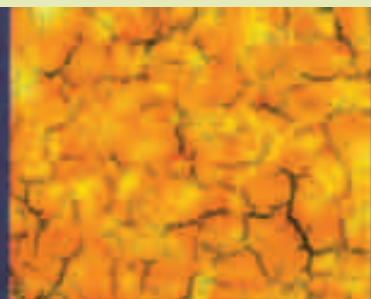
Vegetarijanec

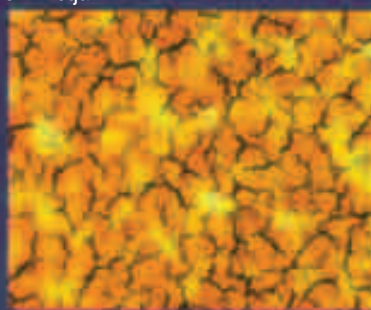
Primer 1: Zgoščena, grudasta kri, vnetno, dražeče okolje, povišani imunski kompleksi, skrčene, ozke, skupaj stisnjene celične strukture.

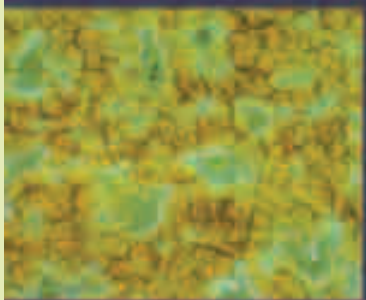
Primer 2: Zakisanje, močni znaki vnetja, tuje beljakovine, toksične naslage, škodljive snovi.

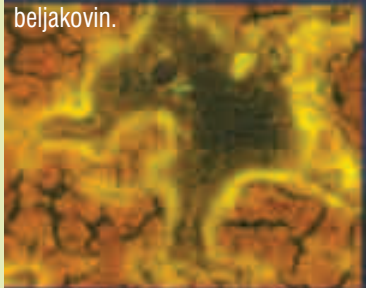
Primer 1: Homogena slika celic, enakomerne strukture, komaj kaj žilindrastih formacij ali znakov vnetja.

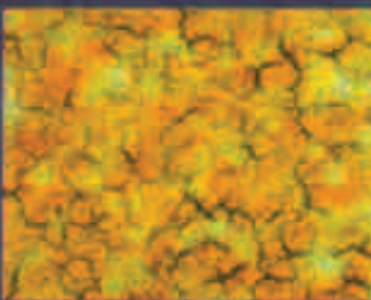
Primer 2: Močna, homogena slika, nobenih obremenitev ali naslag, aktivni imunski sistem.

Primer 3: Celične strukture kot zlepljene, pomanjkanje kisika, toksični milje, pokazatelji obremenitve s škodljivimi snovmi, ostanki beljakovin.

Primer 4: Zakisan milje, toksične nagubane naslage, ostanki beljakovin.

Primer 3: Razrahljane celične strukture, relativno dobra oskrba s kisikom, nobenih znakov toksične obremenitve ali ostankov beljakovin.

Primer 4: Enakomerne in razrahljane krvne strukture, nobenih zajezev ali naslag.

Živalim prijazna živila tudi v Sloveniji

Prodajna mesta:

- Ljubljana, Celovška cesta 87: Trgovina K NARAVI, Milena Trefalt, s.p., Brezova 15, Domžale - GSM 031/681 426
 - Kranj, Sejmišče 1: Trgovina IBI Sendvič, K NARAVI - DOBRO ZA ŽIVLJENJE, Janja Škrjanc s.p., Sejmišče 1, Kranj - GSM 041/214 233
- Tržnica Ljubljana, Pogačarjev trg 1: Trgovina K NARAVI, Milena Trefalt, s.p., Brezova 15, Domžale (ob sobotah) - GSM 031/681 426
 - Tržnica Celje: ŽIVETI Z NARAVO - TRGOVINA, Stanko Valpatic s.p., Ostrožno pri Ponikvi 26, Ponikva (ob sobotah dopoldne) - GSM 031/499 756 (mogoča je dostava tudi v Maribor)
- Tržnica Koper: Trgovina K NARAVI, Tatjana Pavletić s.p., Ravne 8, Sv. Anton, 6276 Pobegi pri Kopru (ob sredah, petkih in sobotah) - GSM 031/760 794
- Ekološka tržnica Posestvo Strahinj, Strahinj 99: K NARAVI - DOBRO ZA ŽIVLJENJE, Janja Škrjanc s.p., Sejmišče 1, Kranj (ob torkih popoldan) - GSM 041/214 233

Resnična zgodba, ki vam bo segla do srca

Rejec svinj, ki je prenehal klati in postal prijatelj živali

Nekega dne sem v Iowi srečal posebnega gospoda - gospod mu rečem iz vljudnosti, resnica je, da ga v tistem trenutku nisem tako videl. Imel je v lasti in vodil je 'ustanovo za proizvodnjo svinjine', kot je sam temu rekel. Po drugi strani pa bi jaz to poimenoval prašičji Auschwitz.

Pogoji so bili brutalni. Pujsi so bili zaprti v kletkah, ki so komaj presegale velikosti njihovih teles. Kletke so bile zložene v kopice druga na drugo, tri na vsakem kupu. Stranice in dna kletk so bila iz jeklenih letvic, tako da so izločki zgornje svinje skozi rešetke padale na spodnjo.

Prej omenjeni lastnik te nočne more je tehtal, prepričan sem, dobrih sto kilogramov, kar pa je bilo še bolj impresivno na njem, je dejstvo, da je tudi izgledal, kot da bi bil iz betona. Tudi njegovi gibi so imeli nežnost betonske stene.

Kar ga je naredilo še bolj neprivlačnega, je bila njegova govorica. Zdelo se mi je, kot da bi ves čas godrnjal, ničesar, kar je rekel, ni bilo ravno prijetno slišati. Ko sem gledal, kako krut je, in čutil vrednost njegove prisotnosti, sem sklepal, da mu je zmanjkalo časa za rutinsko vadbo.

Ampak nisem imel namena razglasiti svojega mnenja o njem in njegovem poslu, ker sem pod krinko obiskoval klavnice in hleve, da bi se čimveč naučil o moderni proizvodnji mesa. Na avtu nisem imel nalepke, ki bi izdajala namen mojega prihoda. Tudi moja obleka in oblika frizure sta bili skrbno izbrani. Kmetu sem rekel, da pišem raziskovalni članek o živinoreji in ga vprašal, če bi mi kaj povedal. V odgovor mi je zagodrnjal nekaj besed, ki jih nisem povsem razložil, a kasneje mi je postalo jasno, da mu lahko zastavim nekaj vprašanj in da mi bo razkazal kmetijo.

Na tej točki nisem bil zadovoljen s situacijo in stanje se ni izboljšalo, ko sva stopila v prašičji hlev. Pravzaprav se je moja žalost še povečala, ko me je zadel nepremagljiv smrad. Prostor je zaudarjal po amoniaku, vodikovem sulfidu in ostalih škodljivih plinih, ki jih proizvajajo razkrajajoči živalski izločki. Ves ta smrad in vsi plini so že dolgo tudi lupili notranjo plast sten.

Ko sem razmišljal, kako ogaben se mi zdi

vonj, sem prišel na idejo, kako mora biti šele živalim. Prašiči, tako kot psi, imajo skoraj dvestokrat višjo koncentracijo čutilnih celic za vonj kot ljudje. V naravi so zmožni skozi zemljo zavohati užitne koreninice.

Brez vsakršne možnosti ne bodo nikoli postavljali svojih gnezd, čeprav so kljub slabemu glasu čiste živali. Ampak tukaj nimajo nikakršnega stika z zemljo in njihovi nosovi so obdani z nepojmljivim smradom lastnega urina in iztrebkov. Sam sem bil v zgradbi le nekaj minut in dlje kot sem bil, bolj sem hotel iti ven. Pujsi pa so tukaj ujetniki, komajda zmožni narediti korak, prisiljeni vdihavati ta vonj in popolnoma negibni cele dneve, tedne, brez vsakršnega premora.

Človek, ki si jih je lastil, je bil dovolj prijazen, da mi je odgovoril na nekaj vprašanj, v večini povezanih z drogami, ki jih uporablja za odpravo afriške prašičje kuge, kolere, trihine in ostalih prašičjih bolezni, ki so danes prisotne v prašičjih farmah. Kljub odgovorom mi ni postajal nič bolj prijeten. Še manj, ko je v odgovor na zelo glasno cviljenje enega prašiča začel brcati v kletko in s tem povzročil neznosno cviljenje še veliko več prašičev. Vse težje sem skrival svojo žalost in imelo me je, da bi mu povedal, kaj si mislim o pogojih, v kakršnih je gojil prašiče, ampak sem se zadržal, ker je bil to človek, s katerim se ni imelo smisla prepirati.

Po petnajstih minutah se bil pripravljen za odhod in bil sem prepričan, da bo vesel, da odhajam. Ampak potem se je zgodilo nekaj, kar je za vedno spremenilo moje življenje. In kot se je kasneje izkazalo, njegovo tudi. Začelo se je, ko je njegova žena prišla iz hiše in me povabila na večerjo.

Kmet je medtem ko je govorila, delal polnopomenske grimase, a se je kmalu obrnil k meni in naznanil: "Žena bi rada, da ostaneš na večerji."

Ne vem, če ste že kdaj storili nekaj brez premisleka in brez razloga. Ta dan tudi jaz nisem vedel, kaj me je pripravilo do tega, da sem rekel, da bi bil počaščen. In ostal sem na večerji, čeprav nisem jedel svinjine, ki jo je žena pripravila. Moj izgovor je bil, da imam previsok

holesterol. Nisem povedal, da sem vegetarijanec, niti da je moj holesterol v mejah normale.

Poskusil sem biti vljuden in prijazen gost. Nisem hotel reči ničesar, kar bi morda vodilo v nesporazum. Mož in žena (ter njuna sinova, ki sta bila tudi za mizo) sta bila prijazna do mene in postajalo mi je jasno, da sta na nek način dostojna človeka. Vprašal sem se, če bi ju povabil na večerjo, če bi ju srečal v drugačnih okoliščinah. Ne, verjetno ne. Ampak tukaj sta bila kar se je najbolj dalo gostoljubna. Moral sem priznati, da kolikor nisem toleriral ravnanja s prašiči, lastnik le ni bil reinkarnacija Adolfa Hitlerja. Vsaj ne ta trenutek.

Zavedal sem se, da bi se znašel v gromozanskem konfliktu, če bi se razkrinkal, zato pogovora nisem vodil v to smer. Mogoče so to tudi oni čutili in pogovor je ostajal zelo plitek.

Govorili smo o vremenu, o bejzbolskih

Foto: Vegetarisch genießen, št. 1/2006

klubih, v katerih sta igrala sinova, in seveda kako bo vreme vplivalo na uspeh klubov. Pravzaprav nam je šlo kar dobro ohranjati pogovor plitek in daleč stran od teme, kjer bi lahko prišlo do nesporazuma. Vsaj mislil sem tako. Nenadoma je možak kar naenkrat pokazal

s prstom in z glasom, ki me je zmrazil, rekel: "Včasih si želim, da bi borci za pravice živali pocrkali."

Kako je vedel, da sem povezan s tem, ne bom nikoli izvedel - močno sem se zadrževal, da nisem rekel česa napačnega, vem pa, da se je v tistem trenutku moj želodec skrčil v voz. Kot da ne bi bilo še dovolj hudo, sta oba sina skokovito odšla iz sobe, za sabo zaloputnila vrata, prižgala televizijo in verjetno, da bi preslišala, kar se naj bi dogajalo, privila zvok. Tudi žena je živčno pobrala nekaj krožnikov in v naglici odšla v kuhinjo. Ko je zaprla vrata, se je zaslišala voda. Pustili so me samega z njim.

Bil sem, če sem odkrit, preplašen. V takšni situaciji bi bila vsakršna napačna poteza katastrofalna. Poskušal sem se skoncentrirati na enakomerno dihanje, ampak kaj, ko sploh nisem prišel do zraka.

"Kaj se vam na njih zdi tako razburjajoče," sem končno rekel počasi in zelo previdno, da ne bi kazal svojega strahu. Zelo močno sem se trudil, da bi se ločil od gibanja za živalske pravice. Gibanja v naši družbi, do katerega ni bil preveč ljubeč.

"Obtožujete me, da zlorabljam svojo živino!" je zagodrnjal.

"Kako lahko rečejo kaj takega," sem mu odvrnil, čeprav sem vedel zakaj, a sem se raje osredotočil na svoje preživetje. Na moje presenečenje je bil njegov odgovor precej jasen. Natančno mi je povedal, česa ga obtožujejo in zakaj mu nasprotujejo. Zatem je brez postanka govoril, kako ne mara biti krut in da nimajo pojma o poslu, v katerem je, in da naj se brigajo zase.

Medtem ko je govoril, se je vozil v mojem želodcu začel sproščati, ker mi je postajalo jasno, in tega sem se razveselil, da mi ni hotel škodovati, ampak je samo moral dati duška svoji jezi.

Izvedel sem, da je razočaran tudi zaradi tega, ker ni maral početi svojim svinjam tega, kar jim je počel, na primer jemati mladičke materam takoj po rojstvu, uporabljati toliko drog, strpati jih v tako majhne kletke, ampak se mu ni zdelo, da ima veliko izbire. Misli, da bi bil na zgubi, če ne bi tako gospodaril. Tako se to danes počne, mi je razložil. In tudi on mora tako to početi. Ni mu všeč, še manj pa mu je všeč, da ga krivijo za nekaj, kar počne v želji, da bi nahranil svojo družino.

Ko se je to dogajalo, sem se spomnil, da sem ravno teden prej bil vpleten v precej večjo operacijo, kjer sem se naučil, da je bil del poslovne taktike, da večja podjetja uničijo manjše kmete s tem, da si

podaljšajo delavnik in proizvajajo svinje za zakol kot po tekočem traku. Tako jih manjši kmetje ne morejo dohajati.

Skoraj navzlic sebi sem doumel njegovo bridkost in zadrego. V njegovi hiši sem bil, ker sta me z ženo povabila sem. Ko sem z očmi potoval po sobi, je bilo očitno, da so imeli vsi težko življenje. Stvari so bile stare. Družina je bila na robu.

Vzgajanje svinj je očitno bila edina stvar, ki jo je kmet poznal in je to delal, čeprav ni hotel biti rejec prašičev za zakol. Govoril je o tem, kako zelo sovraži moderne proizvodne metode vzreje svinj, spomnil me je na to, kako želi, da bi borci za pravice živali pocrkali.

Ko sem slišal, kaj mi je govoril, sem dejansko razvil občutek spoštovanja do človeka, ki sem ga malo prej tako kruto ocenil. V njem je bilo čutiti spodobnost. Nekaj v njem je hotelo dobro. Ko sem začutil dobroto v njem, sem se še bolj začel spraševati, kako lahko tako grdo ravna s prašiči. Nisem imel pojma, da bom to kmalu ugotovil ...

Pogovarjala sva se, ko je nenadoma dobil zaskrbljen obraz. Glava mu je spolzela na roke. Izgledal je zlomljen in občutek imam, da se bo nekaj strašnega zgodilo.

Ima srčni napad? Kap? Teško diham in težko razmišljam trezno. "Kaj se dogaja?" vprašam.

Nekaj časa traja, da odgovori. Olajšan sem, da je zmožen govoriti, čeprav to, kar mi pove, nima kaj preveč smisla. "Ni važno in nočem govoriti o tem." Medtem ko to govori, z rokami naredi gib, kot da bi nekaj odrinil stran od sebe.

Naslednjih nekaj minut nadaljujeva s pogovorom, ampak mi je neprijetno. Stvari izgledajo nepopolne in zmedene. Nekaj temnega je stopilo v sobo in ne vem, kaj to je in kako se spoprijeti s tem.

Ko se zopet pogovarjava, se ponovi. Izraz obupa prešine njegov obraz. Sedim tam in čutim, da sem prisoten pri potrtosti in krutosti. Poskušam ostati priseben, ampak ni lahko. Spet začenjam težko dihati.

Končno se obrne k meni in opazim, da so njegove oči solzne. "Prav imaš," reče. Seveda vedno rad slišim, da imam prav, vendar v tem trenutku nimam niti malo ideje o čem govorim.

Nadaljuje: "Nobene živali se ne bi smelo obravnavati tako. Še posebno svinj. Si vedel, da so inteligentne živali? Še prijazne so, če z njimi ravnaš lepo. Ampak jaz ne."

Solze vrejo iz njegovih oči. Rekel mi je,

da se je ravnokar spomnil nečesa, kar se mu je v otroštvu pripetilo, na kar ni pomislil mnogo let. Nazaj je prišlo v fazah, mi pove.

Pove mi, da je odrasel na majhni kmetiji v podeželskem Missouriju, staromodni kmetiji, kjer so živali tekale naokrog po pašnikih in kmečkem dvorišču in kjer so vse živali imele imena. Bil je edini otrok, sin mogočnega očeta, ki je stvari vodil z jekleno pestjo. Brez bratov in sester se je velikokrat počutil osamljenega in tako si je našel prijatelje med živalmi na kmetiji, še posebno nekaj psov. Presenečen sem, ko mi pove, da je bil njegov najboljši prijatelj prašič.

Ko govori o tem prašiču, postane čisto drug človek. Prej je govoril zadržano in monotono, sedaj pa njegov glas postane živahen. Njegova telesna govornica postane živa.

Pove mi, da je poleti spal v skednju. Bilo je hladneje kot v hiši in prašič je prišel k njemu ter spal vzdolž njega.

Na njihovi posesti je bilo jezero, govori naprej, in rad je plaval v njem, ko je bilo sončno vreme, ampak mu je vedno eden od psov, ki je bil navdušen za take stvari, vse pokvaril. Skočil je nanj in plaval nad njim, ga praskal s kremplji in mu oteževal plavanje. Ko se je hotel temu odpovedati, je pujs vskočil in ga rešil.

Očitno je svinja znala plavati, se vrgla v vodo, odplavala do mesta, kjer je pes nagajal dečku, in se vrinila med njiju. Ostala je med njima in poskrbela, da je pes ostal na bregu.

Poslušam svinjerejca, ko mi pripoveduje zgodbo o svojem hišnem ljubljencu prašiču in popolnoma uživam v tem, kako se vse odvija, zdaj ko je prišlo na plan. Ponovno mu obraz preplazi izraz poraza in zopet začutim prisotnost nečesa zelo žalostnega. Nekaj v njem se bori, da bi prišlo na plan skozi bolečino, ampak ne vem, kaj in kako mu pomagati.

"Kaj se je zgodilo s tvojim prašičem?" sem ga vprašal. Vzdihnil je in v vzdihu je bilo čutiti vso bolečino sveta. Potem je počasi spregovoril: "Oče me je prisilil, da sem ga zaklal."

"In si ga?"

"Bežal sem, a se nisem mogel skriti. Našli so me."

"In kaj se je zgodilo?"

"Oče mi je dal na izbiro, ali zakoljem prašiča ali pa nisem več njegov sin."

Kakšna izbira, pomislim in občutim, kako so očetje pogosto učili svoje sinove, kako jih naj ne skrbi, naj bodo pogumni in močni, ampak so sinovi potem postali otrdeli, neobčutljivi in ozkosrčni.

"In sem ga zaklal," je rekel in ob tem začel jokati. Bil sem ganjen, ponižan. Človek, ki mu nisem prisodil čustev, je jokal pred mano, pred tujcem. Človek, ki sem ga videl otrdelega, je dejansko nekdo, ki mu ni vseeno. Kako narobe, kako popolnoma narobe sem imel.

Postalo mi je jasno, kaj se je zgodilo. Svinjerejec se je spomnil nečesa, kar je bilo tako boleče, tako globoka travma, da se ni znal spoprijeti s tem. Nekaj, česar ni mogel prenesti.

Ko je bil mlad, se je odločil, da ga ne bo nikoli več nič prizadelo, da ne bo nikoli več ranljiv. Okoli bolečega dogodka je zgradil zid, okoli navezanosti na prašiča. In sedaj je klal prašiče za preživetje in tako še vedno iskal, si prizadeval najti očetovo odobravanje. Kaj vse bi človek naredil, da bi si prislužil očetovo odobritev.

Mislil sem, da je brezčuten in vase zaprt, sedaj pa sem videl resnico.

Njegova togost ni bila rezultat pomanjkanja čustev, kot sem na začetku domneval, ampak nekaj povsem nasprotnega: bila je znak, kako občutljiv je bil navznoter. Če ne bi bil tako občutljiv, ne bi bil tako prizadet in mu ne bi bilo treba postaviti tako mogočne stene okoli svojih čustev. Napetost v njegovem telesu je bila tako očitna, nasprotna najinemu prvemu srečanju in oklep, ki ga je nosil, je razodeval, kako ranjen je bil in kolikšna je resnična kapaciteta čustev in občutkov, ki jih nosi v sebi.

Sodil sem ga tako kruto, neusmiljeno. Preostanek večera sem presedel z njim, ponižen in hvaležen za karkoli je že bilo v njem, ki ga je ta trenutek naredilo tako močnega, da je prenesel izbruh tega dogodka in vseh čustev. Bil sem tudi vesel, da ga nisem še naprej obtoževal, ker tako ne bi priskrbel okolja, ki je bil potreben, da so vsa ta čustva privrela na plan.

Ure in ure sva govorila, o mnogih stvareh. Po vsem, kar se je zgodilo, sem bil v skrbeh zanj. Praznina med njegovimi čustvi in njegovim življenjskim stilom se je zdela tako tragično prostrana. Kaj naj bi naredil? To je vse, kar pozna. Ni imel opravljene srednje šole. Bil je le delno pismen. Kdo bi mu ponudil delo, če bi poskusil najti službo? Kdo bi vanj investirjal in ga šolal pri njegovih letih?

Ko sem končno odšel, sem imel polno glavo vprašanj, na katera nisem vedel odgovorov. Nekako sem se poskusil šaliti o tem. "Mogoče bi lahko prideloval brokoli." Strmel je vame z nerazumevačim

pogledom in dojel sem, da nima pojma, kaj brokoli sploh je.

Razšla sva se kot prijatelja in čeprav se redko vidiva, sva mnogo let ostala prijatelja. Nosim ga v srcu in o njem razmišljam kot o heroju. Že to, da je pustil tako bolečim spominom na plan, je pogumno, a je ta pogum še povečal.

Ko sem pisal knjigo *Dieta za novo Ameriko* (*Diet for a New America*), sem citiral, kar mi je rekel, ampak nisem omenil njegovega imena, da ga ne bi druženje z mano očrnilo pred drugimi kmeti v Iowi.

Ko je knjiga izšla, sem mu poslal kopijo upanju, da mu ne bo nelagodno zaradi opisa najinega večera.

Nekaj tednov kasneje sem prejel pismo. "Spoštovani gospod Robbins, hvala za knjigo. Ko sem jo zagledal, sem dobil migreno."

Seveda mi kot avtorju tak vpliv na bralce ni bil všeč. Vsekakor tega nisem imel v načrtu.

V uvodu mi je razložil, da je imel tako hude migrene, da mu je žena svetovala, da knjigo odloži. Čeprav sam ni verjel, da obstaja povezava med knjigo in migreno, pa je nerad priznal, da ima žena ponavadi prav glede takih stvari.

Pohvalil je mojo knjigo in to mi je pomenilo več kot katerakoli kritika, ki je knjigo ocenila z razsipnostjo. Migrena se mu je stopnjevala do dne, ko je po celonočnem branju zjutraj odložil knjigo. Odšel je v kopalnico in pogledal svoj odsev v ogledalu. "Takrat sem se odločil, da bom prodal svojo čredo in zapustil ta posel. Ne vem, kaj bom počel. Mogoče bom, kot si sam rekel, prideloval brokoli." Svojo čredo je res prodal in se preselil nazaj v Missouri, kjer je kupil majhno kmetijo. Zelenjavo prideluje organsko - tudi, o tem sem prepričan, brokoli - ki jo proda na tržnici. Ima pa tudi svinje, a le kakih deset, ki jih nima v kletki, niti jih ne kolje. Namesto tega ima pogodbo z bližnjimi šolami; te pripeljejo otroke na izlet na njegovo kmetijo. Pokaže jim, kako inteligentni so pujsi in kako prijazni znajo biti, če z njimi lepo ravnaš. Vsak od otrok dobi možnost, da pujsa tudi potrepnja po trebuhu. Tudi sam je postal skoraj vegetarijanec, izgubil večino odvečne teže in njegovo zdravje se je hitro popravilo. Pa tudi finančno bolje shaja kot prej.

Zdaj vidite, zakaj ga nosim v srcu? Zakaj je zame tak junak? Drznil si je tvegati vse, kar mu je ubijalo duha, čeprav ni poznal svojega naslednjega koraka. Za sabo je pustil vse negativno in našel, kar je prav.

Ko gledam na veliko stvari, ki se dogajajo po svetu, se včasih ustrašim, da nam ne bo uspelo. Ampak, ko se spomnim tega človeka, njegove življenjske moči, pomislim, da nam bo.

Ne morem se prepričati, da nas ni dovolj, da bi popolnoma spremenili stvari, potem pa se spomnim, kako sem kmetu šel na živce, ko sem ga prvič srečal, in pomislim, da so junaki na vsakem koraku. Samo da jih ne prepoznam, ker iščem določen način hoje in izgleda, ki naj bi ga imeli. Kako sem lahko tako lahkoveren?

Moški je moj junak, ker me spominja na to, da lahko zapustimo kletke, ki smo jih sami ustvarili, in postanemo nekaj več. Moj heroj je, ker me spominja na nekaj, kar upam, da bom nekega dne postal.

Ko sem ga spoznal, si nisem mislil, da je mogoče, da bom kdaj govoril stvari, ki vam jih govorim. Ampak to le nakazuje to, kako osupljivo je lahko življenje in kako nikoli ne vemo, kaj naj pričakujemo. Svinjerejec je zame postal opomnik tega, kako podcenjujemo moč človekovega srca.

To, da sem preživel dan z njim, jemljem kot privilegij in hvaležen sem, da sem lahko bil katalizator za vsa čustva, ki so privrela iz njega. Vem, da mu je moja prisotnost nekako pomagala, a se zavedam, da sem več prejel kot dal.

Zame je čast, da se nam tančice dvignejo z oči, da lahko prepoznamo dobro v vsem. Ne želim si velikih bogastev, popotovanj v mistične kraje, zame je to magija.

Vir: Knjiga »The food revolution«, John Robbins, Conary Press, Berkeley, California, 2001, prevod: Urša in Vida Krpič

Foto: Animal times, 2004, Peta.org.uk

Miss Švice

Vegetarijansko lepa

Nova miss Švice, Lauriane Gilliéron, iz njenega osebnega opisa vegetarijanka od trinajstega leta, uživa veliko solate in zelenjave. Ko so jo o tem povprašali, je odgovorila: „Nikoli več ne bom jedla pečenice.” Normalno, pošteno izraženo mnenje, bi lahko dejali. Vendar ne za švicarske mesarje. Kot da bi jih zbadli z iglo, so se burno odzvali jedci mesa in mesarji: „Vidi se, da je nova miss Švice vegetarijanka. Same kosti brez mesa.” Zveza mesarskih mojstrov je v glasilu Združenja „Meso in delikatese” to še dopolnila.

Glavni urednik Andreas Wöllner je ocenil stališče do pečenice kot „naivno”. Bojevita in samozavestna miss Švice ni ostala ravnodušna: „Spoštujem tiste, ki uživajo meso, torej naj tudi oni spoštujejo mene. Ne jesti mesa nima vendar ničesar skupnega z neumnostjo. Ponosna sem, da sem vegetarijanka. Skrbim za živali.”

K temu bi lahko samo dodali: bravo! In: prav ima! „Prodajalci delov živalskih trupel”, ali „pomočniki smrti” vedo, zakaj se tresejo. Alfred Brun, šef neke mesnice v St. Gallenu, je javno izjavil: „Če bo pričela Lauriane kampanjo proti uživalcem mesa, bom imel problem.”

Časnikarji so poskušali posredovati in so menili, da je treba pripisati njeni mladostni neizkušenosti, da je izgovorila emocionalno besedo „nikoli” skupaj z, v vzhodni Švici skoraj „sveto” besedo, „pečenica”. Hotela se je pač strokovno izraziti, da ne uživa mesa. Torej „nikakršno novo spoznanje, da se danes veliko mladih žena in deklet prehranjuje vegetarijansko.” Poleg tega naj bi mesarji pametneje odreagirali, vegetarijanski izziv kreativno izrabili in vključili v svojo ponudbo vegi-izdelke, namesto da tarnajo. „Če stranka želi vegi-zrezek, naj bi ga našla tudi v mesnici. Proizvajata jih celo Bell Convenience in Fredag, ki se je specializiral za piščance. Tudi gastronomi se že prilagajajo vegi-trendu in ponujajo velikokrat domiselne in okusne vegetarijanske krožnike.”

Tako je miss Švice kot svoje prvo uradno dejanje nehote dala v obtok pomembno temo za razpravo in tako morebiti vzpodbudila marsikaterega jedca mesa k razmišljanju - in mogoče tako rešila življenje marsikateri

živali. Zanimivo je, da je bila tudi prejšnja miss Švice, Bianca Sissing, vegetarijanka. V bikiniju iz ohrovtja je uradno oglaševala zdravo vegetarijansko prehrano. Bi morda lahko razkrili skrivnost? S tega vidika bi lahko „prodajalci živalskih trupel” začutili strah, da bodo izgubili ženske stranke. Nek časnikar si je dovolil sledečo izjavo: „Dokler študentka prava, Lauriane Gilliéron, ne trdi, da je njena lepota pogojena z odrekanjem uživanja mesa, se mesarji in proizvajalci klobas po nepotrebem počutijo izzvane.”

Miss Švice 2005 „Dokler bom živela, se bom borila za živali”!

Gospa Lauriane Gilliéron, zakaj ne jeste mesa?

Ker ljubim živali in sem nora nanje. Živali so za mene dragocena bitja, občutljiva za bolečino in imajo občutke, kot jih imamo tudi mi.

Kako se počutite za mizo, kjer ostali jedo meso?

Ne razumem, kako lahko to počno, vendar kljub temu spoštujem ljudi, ki jedo meso.

Ljudje, ki jedo meso, se pogosto počutijo ogrožene zgolj zaradi prisotnosti kakšnega vegetarijanca. Potrebujete kdaj pogum, ko zastopate takšno konsekvantno zaščitniško držo do živali?

Ne, pravzaprav ne, kajti zelo sem ponosna, da sem vegetarijanka in bom to sporočilo vedno zastopala. Dokler bom živa, se bom borila za živali!

Zopet je zelo moderno nositi krzno. Ogovorite ženske, ki se odevajo v živalske kože?

Da, vendar samo, če jih poznam. Da bi nekoga v avtobusu enostavno ogovorila, tega ne počnem. Toda če osebo poznam, ji rečem: ali veš, da je to umor? Zelo me jezi, da je mučenje živali ponovno postalo tako aktualno. Sama včasih nosim umetno krzno in ne razumem, da moramo mučiti živali, ko pa danes lahko izdelamo tako lepa sintetična krzna.

Celoten intervju je bil natisnjen v „Vegi-Info” 2005/4 Švicarskega vegetarijanskega združenja SVV (www.vegetarismus.ch).

Vir: Vegetarisch genießen, št. 1/2006, prevod: Jože Vasle

Miss Švice 2004 „Nikdar več ne bom jedla mesa”!

Že miss Švice 2004, Bianca Sissing, je bila vegetarijanka. Za nov motiv oglasa PETA se je celo pustila odeti v zelenjavo: oblečena samo v bikiniju iz ohrovtja je oglaševala za zdravo vegetarijansko prehranjevanje.

Bianca Sissing je vegetarijanka že vrsto let; s to akcijo je hotela biti simbolična: „Ko sem videla, kako ravnajo z živalmi v klavnicah ali pri transportih živali, mi je postalo jasno: nikoli več ne bom jedla mesa!”

Posnetke v Zürichu je naredil fotograf Carlos Anthonyo, ki dela že vrsto let brez honorarja za agencijo PETA. Bikini je nastal s preciznim, utrudljivim delom. Stilistka Adriana Tripa je potrebovala okrog štiri ure, da ga je brezhibno namestila.

Biološka kmetija Lipej

Ulica na livado 9
3240 Šmarje pri Jelšah
Tel.: 031 876 803 (Jože), 040 624 412 (Janez)

Nudimo vam:
veganske omake
čemaž, peteršilj, bazilika, rukola v oljčnem olju,
šentjanževo olje in paradižnikova omaka

info@biohrana-kmetija-lipej.com

Naročnik: Jablana, Kočevar Fetah Marija s.p., Šmartinska cesta 152, Ljubljana

Prodajalna zdrave hrane
Jablana BTC, pokrita tržnica
Šmartinska 152, Ljubljana
Tel.: 01/585 28 13
info@jablana.net
www.jablana.net

Proizvodnja zdrave hrane Jablana
naročilo za trgovce in ostale kupce
na tel.: 01/428 06 60

**Pripravljajo tudi veganske narezke
za vse priložnosti!**

PREVAJANJE
svetovnih jezikov pisno in v živo

T: 01 233 49 13
M: 041 325 450
info@alamma-lah.si
www.alamma-lah.si

Alamma
prevajalska agencija

Naročnik: Alamma Lah & CO d.o.o., Jesenkova 6, 1000 Ljubljana

tu bi lahko bil vaš oglas!
pokličite na tel. 041/356-093 (Damjan)

Z oglasom boste pomagali
Društvu za osvoboditev živali in
njihove pravice, da bo organiziralo še
več akcij za dobrobit živali.

**Pomagajte živalim
tudi z nakupom brošk**

Broške lahko naročite
na tel. 041/546 672 (Jožica)
cena posamezne broške je 200 SIT
+ poština

Celotni izkupiček od prodanih brošk gre za akcije Društva
za osvoboditev živali in njihove pravice v dobrobit živali.

Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice
Ostrožno pri Ponikvi 26
3232 Ponikva

Divje živali rešujejo otroke

Že od časa Romula in Rema, ki ju je po legendi vzgajala volkulja in ki sta kasneje zgradila Rom, se pojavljajo nešteta poročila, ki govorijo o tem, da živali posvojijo otroke: predvsem volkovi, psi in opice, pa tudi gazele, šakali in panterji. Pojmi kot »prijateljstvo« in »nesebičnost« se ob tem kar vsiljujejo - in lahen pridih sreče iz rajskega vrta.

Levi rešili deklico

Levi so junija 2005 rešili deklico: Več mož je v Etiopiji ugrabilo dvanajstletno deklico, sedem dni so jo imeli ujeta, jo topli, da je kričala in jokala. Zaslišali so jo trije levi, pregnali so može in pazili na deklico, dokler ni prišla policija in spravila deklico na varno.

Izjava policaja:

»V Etiopiji so trije levi osvobodili deklico iz rok njenih ugrabiteljev. Deklica naj bi bila 7 dni ujeta in v tem času večkrat tepena,« je poročal policaj Wondimu Wedaja po telefonu iz glavnega mesta province Bita Genet. Potem naj bi levi može pregnali in pazili na dvanajstletnico, dokler ni prišla policija. »Čuvali so jo in nam jo kasneje kot darilo prepustili,« je razložil Wedaja. Če levi ne bi bili prišli, bi možje deklico verjetno posilili, in jo kasneje prisilno poročili. »Vsi so prepričani, da gre za čudež, ker levi ponavadi ljudi napadajo.«

* Avgusta 2004 so v Sibiriji našli 7-letnega dečka, ki so ga kot dojenčka starši zapustili in je vsa leta preživel le po zaslugi psa, ki ga je vzgajal in bil njegov edini spremljevalec. Deček je bil nag, premikal se je po vseh štirih, lajal je in renčal ter poskušal enega od policistov, ki so ga našli, ugrizniti. Tako kot njegov »vzgojitelj« je tudi deček svojo hrano povohal, preden jo je pojedel.

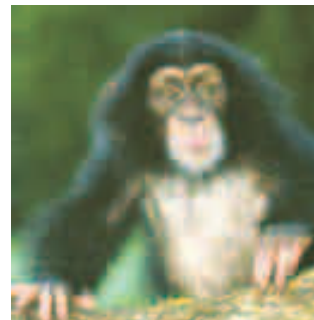
* Leta 2002 so v Romuniji našli 7-letnega dečka, za katerega so tri leta skrbeli psi v divjini.

* Bello, nigerijski deček šimpanz, je bil najden leta 1996, star približno dve leti. Telesno in duševno zaostalega sta ga starša verjetno zapustila, ko je bil star pol leta. Bella, ki so ga posvojili in vzgajali šimpanzi, so našli pri družini človeku sorodnih opic v Falgorskem gozdu, 150 km južno od mesta Kano na severu Nigerije.

* 12-letnega dečka so leta 1990 našli v Andih v Peruju. Deček naj bi živel 8 let pri kozah in pri njih odrasel. Verjetno je preživel tako, da je pil njihovo mleko in se hranil s koreninami in raznimi jagodami.

Šimpanzi: 98,7 % genetske enakosti s človekom

Da bi ugotovili, v čem se ljudje razlikujemo od živali, se je znanstveni konzorcij lotil razvozlanja genoma pri šimpanzih. Izsledki so bili presenetljivi: geni šimpanzov so v 98,7 odstotkih identični s človeškimi dednimi zasnovami. Šimpanzem »manjka« samo okrog 50 genov, ki jih ima človek. In še nekaj presenetljivega: Najbolj sta si človek in šimpanz genetsko podobna v možganih. To, da človek lahko govori, šimpanz pa pri skoraj identični genski zasnovi ne, si Leipziški evolutijski biolog Svante Pääbo razlaga z različnim delovanjem genov.

Pravzaprav so znanstveniki želeli z dekodiranjem genske sestave šimpanzov razvozlati »skrivnost človeka«.

Analiza sedaj popolno razkritih genov ponuja veliko odgovorov, odpira pa tudi nova vprašanja: »Na vprašanje, kaj nas pravzaprav naredi za človeka, še nimamo odgovora,« je rekel eden vodilnih znanstvenikov, Robert Waterston z Univerze v Washingtonu.

Tako imenovane »velike človeške opice« orangutani, gorile, šimpanzi, bonobosi so najbrž človeku najbolj podobna in najbolj sorodna živa bitja na Zemlji.

Na žalost imajo vse človeške opice še eno skupno lastnost: vse vrste so danes v nevarnosti pred izumrtjem in so na rdeči listi ogroženih živalskih vrst. Za to se lahko zahvalijo ljudem.

Na človeško etiko in moralo ter na našo tako razvito inteligenco to ne meče dobre luči: Ne le da človek ubija živali do iztrebljenja cele vrste, ampak je že pred tem, da uniči lasten planet, na katerem živi.

Vir: *Freiheit für Tiere*, št. 1/2006

Mir in sočutje do vseh čutečih bitij!

je pozdrav, s katerim te pozdravi Jadranka Juras na svoji spletni strani. Njene življenjske ambicije so se od otroštva naprej spreminjale od želje postati pianistka, balerina, žena Michaela Jacksona, preko poskusov, da bi študirala igranje, do dokončnega spoznanja, da je glasba in petje tista stvar, v kateri se počuti najbolje. Ko preko interneta slediš aktualnim informacijam o njenem delovanju, se pa sprašuješ, čemu je v svojem življenju bolj predana: glasbi ali boju za živali. Za glasbo je nisem vprašala, za živali, pa je bil odgovor jasen:

Boj za živali je smisel mojega življenja, moje življenje.

Glede na tvoje aktivno zavzemanje za živali gre sklepati, da si postala vegetarijanka iz etičnih razlogov, ne pa zdravstvenih. Kdaj se je to zgodilo in kakšni so bili odzivi tvoje družine, prijateljev?

Za vegetarijanstvo sem se odločila izključno zaradi etično-moralnih razlogov. Prvič pri 18. letih in potem prav zares in dokončno pred 4. leti. Zadnje leto sem tudi veganka in mi to zelo ustreza. Starši so reagirali ok, mama je seveda imela nepravilni strah zaradi raznih laži, ki se širijo iz mesarskih logov, da je vegetarijanska hrana nepopolna in celo nezdrava za človeka. Prijatelji okoli mene pa so navdušeni in se zelo zanimajo za vegetarijanstvo.

Poleg svojega študija in aktivnega dela na področju glasbe je ves čas prisoten tudi tvoj boj za živali. Temu si zelo predana. Ognjevit. Od kod ti ta energija?

To je tako kot bi me nekdo vprašal, od kod mi energija, da diham. Za mene je to smisel mojega življenja, moje življenje. Če tega ne bi počela, bi životarila in se na smrtni postelji spraševala, kdaj in kam je »odteklo« moje življenje.

Prizori trpljenja živali zaradi hitrega pretoka informacij prihajajo do nas tako rekoč vsakodnevno. Kakšni občutki te prevevajo, ko se s tem soočiš oz. kako reagiraš?

Sprva je bilo zelo, zelo težko, ker te stvari doživljam zelo intenzivno in zelo osebno. Vsakič znova me dotolče brezčutnost ljudi in kolektivna brezbržnost. Zame ni nikakršnega opravičila za človeško barbarstvo nad živalmi in sočlovekom. Zato tudi jasno in glasno nasprotujem temu odnosu in izločam iz svojega življenja vse, zaradi česar bi bilo katerokoli čuteče bitje izkoriščano, mučeno ali ubito. Sicer pa sem mnenja, da se ljudi še premalo informira, ker resnica je res grozljiva. Naj ljudje vedo, od kod je zrezek na njihovem krožniku.

Živali naj bi pred mučenjem varoval Zakon o zaščiti živali, pa vendar je na drugi strani z zakonom dovoljeno najgrozovitejše postopanje z živalmi (vzgajanje živih bitij za zakol, poskusi na živalih, lov ...). Te kdaj vrže s tira občutek nemoči, kot da se pravzaprav boriš proti celemu svetu?

Seveda, zakonov je veliko in vsi so napisani zelo spretno, tako da jih lahko zaobide marsikateri mučitelj. Imamo tudi veterinarske inšpektorje, ki naj bi delovali v korist živali, pa sem imela do danes, na žalost, z njimi samo slabe izkušnje. Svojega dela ne opravljajo temeljito in trpljenja živali ne jemljejo resno kljub vsem pooblastilom in zakonom, ki jih zastopajo. Ponavadi ukrepajo le, ko je prepozno ... prepozno za nekaj let. Seveda so izjeme, a zaenkrat redke. Zakon je dvostranski: po eni strani je mučenje živali kaznivo dejanje, po drugi strani pa so znanstveniki in ostali možje v belem, ki opravljajo laboratorijske poskuse na živalih, popolnoma nedotakljivi in zaščiteni s strani zakona. Še celo financirani so iz državnega proračuna, ki ga polnimo ljudje, ki niti slučajno tega ne podpiramo. Preveč pričevanj sem že slišala, kakšna nezasišana grozodejstva se dogajajo z živalmi v laboratorijih Biotehnične fakultete, Medicinske, Veterinarske ... Nočem plačevati davka za ta početja, niti za mesarsko industrijo!

Organizirala ali sodelovala si v mnogih aktivnostih proti zlorabi oz. mučenju živali npr. proti poskusom na živalih, proti bikoborbam, proti krznu ... kaj trenutno načrtuješ?

Načrtujemo vseslovenski poziv vladi in vsem mestnim veljakom, da prepovejo gostovanje cikusev z živalmi po Sloveniji (apeli bodo na strani www.ljudjeza.org in upamo, da bo čim večje število Slovencev spoznalo, da tovrstne »zabave« ne potrebujemo!). Seveda grem zopet v Španijo na protest proti bikoborbam in tekanju bikov po Pamponi, ko pa se shladi, pa se nadaljuje javno pozivanje ljudi k bojkotu

krznene industrije. Zelo močno si želim tudi, da bi mi uspelo spraviti na knjižne police prevedeno knjigo "Animal liberation" (Osvoboditev živali, op.p.), ki je izjemna.

Že zunanja podoba nam o človeku veliko pove. Kakšna je skupna lastnost, ki bi jo pripisala ljudem, ki nosijo krzno?

Ne bom obsojala, raje pozdravljam vse tiste, ki so svoje krznene izdelke odložili za vedno, ker so spoznali, koliko trpljenja in bede povzročata krznena industrija.

Kaj meniš o množičnem obolevanju živali (nore krave, ptičja gripa ...) in s tem povezano grožnjo človeštvu, našemu zdravju, celo življenju?

Narava nas opozarja, da sami sebi kopljemo grob z brezglavo, masovno vzrejo živali za meso. Kar sejemo, žanjemo in čas je, da končno dojamemo, da živali niso na tem svetu za našo uporabo. Namesto tega pa v teh dneh panično pobijajo ptice ... Človek še nikoli ni prevzel odgovornosti za svoja dejanja, vedno je krivdo prelagal na druge - v tem primeru na ptice, ne vpraša pa se, ali ni sam kriv. Se ljudje sploh zavedajo, v kakih pogojih živijo kokoši, purani, piščanci ... Ob pojavu ptičje gripe smo celo videli, da proste reje skorajda ni več. In potem me vprašajo, če me to prizadene?!

Leonardo da Vinci je izrekel besede:

Prišel bo čas, ko bodo ljudje na ubijanje živali gledali enako kot danes gledamo na ubijanje ljudi. Verjameš, da bo ta čas nekoč res nastopil?

Verjamem. Zelo močno verjamem in se za to tudi »borim«. Sicer dvomim, da bom to doživela tudi sama, vem pa, da moji vnuki zagotovo bodo. Prišel bo dan, ko ne bo več vprašanje: ali razumejo, ali govorijo, ampak: ali trpijo?

Gretta Mikuž Fegic

Po naravi dobri

Moralno vedenje pri živalih

Zvesti do smrti

Ljudje se lahko od živali veliko naučimo - o tem so prepričani pri reviji »Das goldene Blatt«. Skupaj držijo v dobrem in slabem, kar pri ljudeh ne drži čisto zmeraj. Razveže se namreč že vsak tretji zakon. Toda veliko živali resnično sklene zvezo za celo življenje.

Določene vrste papig, orli, kavke, vrane, labodi, golobi in gosi pa tudi lisice in druge živali ostanejo celo življenje skupaj in si med seboj pomagajo pri vzgoji mladičev. Monogamno živijo tudi ribe zastavice in zvečer spijo s plavutko ob plavutki. Prav tako so si zvesti avstralski morski konjički, ki si vsakodnevno izmenjujejo nežnosti.

Ob člankih in slikah iz revij, kot je »Das goldene Blatt«, smo lahko veseli ali pa se le smehljamo. Vendar je dejstvo, da vse več biologov, zoologov in raziskovalcev obnašanja živali prihaja do zaključka, da živali kažejo moralno vedenje. Imajo namreč presenetljive miselne in čustvene sposobnosti.

Živali so po naravi dobre

»Dolgo je bila evolucija le druga beseda za boj za obstanek. Zmaga je pripadla tistemu z najostrejšimi zobmi. Sedaj pa vse več raziskovalcev ugotavlja, da živali s pripravljenostjo pomagati, sočutjem in prijaznostjo sežejo veliko dlje.« Tako je zapisano v posebni številki magazina »GEO Wissen - Greh in morala« (št. 35, 2005). Članek se prične z vprašanjem: »Menite, da smo ljudje edini prebivalci Zemlje s smislom za moralnost?« Konča pa se z besedami: »Če bi vesoljci na našem planetu iskali moralno

Živalska ljubezen: psiček Belmondo in muc Dacapo
Prijateljstvo, ki presega vrsto, in požrtvovalna ljubezen staršev do otrok: vse več raziskovalcev govori o »moralnem vedenju« pri živalih. (slika desno)

vedenje, kdo ve, ali bi se človek resnično najbolje odrezal.«

To nekaterim ljudem morda ni povšeči, saj se imajo za utelešenje etike in moralnosti, na živali pa gledajo kot na manjvredna bitja, ki jih lahko po mili volji jedo.

Veliko filozofov in biologov je stoletja samo človeku kot »kroni stvarstva« pripisovalo razlikovanje med prav in narobe ter ravnanje po etičnih pravilih. Živali so bile »animalične«, »živalske«, »zverinske« in »živalske«. Toda zadnje čase raziskovalci pri živalih vedno bolj opažajo »humane« vedenjske oblike, kot so vživljanje, sočutje, pripravljenost pomagati, nesebičnost, požrtvovalnost, pravičnost, prijateljstvo, smisel za skupnost, poštenost, sprava.

Te »humane vedenjske oblike« dandanes pri ljudeh srečamo bolj redko. Po katastrofalnih poplavah v New Orleansu npr. niso poročali o nesebičnosti in medsebojni pomoči v uničenem mestu, pač pa o ropih, streljanju, umorih in posilstvih. Na Japonskem so opazovali, kako so opice svojo vrstnico, ki jo je povozil avto, takoj spravile s ceste. Toda koliko ljudi umre na kraju nesreče, ker nihče ne ustavi in ne pomaga s prvo pomočjo. In kje najdemo sočutje, požrtvovalnost in poštenost v politiki in gospodarstvu? Morda pa je »živalsko« vedenje včasih veliko bolj etično kot »človeško«? Morda se od živali res lahko kaj naučimo!

Po cunamiju preteklo leto ni bilo nobenih poročil o mrtvih divjih živalih - pravočasno so se namreč umaknile na varno. Kako so vedele za bližajočo se nevarnost? In mar ljudje nismo sami odgovorni za veliko katastrof, ker naš planet izkoriščamo in uničujemo? Morda pa je edina smiselna zaščita pred nesrečami ta, da izboljšamo svoj značaj ...

Frans de Waal je v intervjuju s časopisom Zeit 17.12.2003 dejal: »Opice sicer nimajo pravnih sistemov, kot jih poznamo mi. Toda poznajo spravo, saj obstajajo posamezniki, ki skušajo preprečiti prepir med drugimi.«

Moralno vedenje pri živalih

Sodobni biologi danes opisujejo moralno vedenje pri živalih, ki je bolj razširjeno, kot so menili doslej. Pri tem je vodilni mož Frans de Waal, profesor psihologije na univerzi Emory v Atlanti in direktor oddelka »Living Links Center for the Advanced Study of Ape and Human Evolution« v Yerksovem centru za primat v Atlanti. Že več kot 30 let dela kot raziskovalec vedenja primatov. Najprej je opisal gradnike moralnosti, psihološke mehanizme, kot so vživljanje, prenos čustev, prevzemanje perspektive in oblike vedenja, kot so sodelovanje, deljenje in tolažba pri človeku podobnih opicah.

Toda moralno vedenje pri živalih ni opazno le pri človeku podobnih opicah, pač pa tudi pri drugih živalih (GEO WISSEN št. 35, Greh in morala):

Sočutje

Sloni nobenemu članu črede ne obrnejo hrbtna. S svojimi telesi in okli ga poskušajo podpirati. Če kljub temu umre, privlečejo veje in mrtvo telo zakrijejo. Afriški slon pa ni poseben le zaradi svoje velikosti. Njegove vrline, med njimi

sočutje in prijateljstvo, se pri nas ljudeh najdejo bolj redko. Prijateljstva pri slonih trajajo celo življenje. Sloni kažejo zelo socialno vedenje. To potrjuje dejstvo, da črede, ki lahko štejejo od 20 do 30 živali, še posebej skrbijo za mladiče, poškodovane, breje slonice ali stare slone.

Požrtvovalnost

Kiti glavači tvegajo lastna življenja, da člane svoje skupnosti zaščitijo pred napadi morskih psov in kitov ubijalcev. Na odprtem morju si dajejo kritje in brez tovrstnega zaščitnega spremstva ne bi preživel noben mladi kit.

Smisel za skupnost

Med vodomci spada k socialnemu vedenju pomoč. V svojo skupnost namreč sprejmejo sovrstnike, s katerimi niso v sorodu, ti se odpovejo naraščaju in hranijo lačne kljunčke mladičev.

Prijateljstvo

Kopitarji počnejo v divjini pa tudi na pašnikih skoraj vse skupaj. Ovce se na primer prižamejo k prijatelju, ki jo je med prerivanjem skupil.

Od kod »humane« oblike vedenja pri živalih, od kod etika in morala?

Raziskovalec vedenja, prof. Frans de Waal, je prepričan, da moralnost prihaja iz notranjosti. »Moralnost je naravna, ima

čustveno osnovo, ni le stvar razuma ... Ko vidiš, da ima nekdo bolečine, se aktivirajo isti predeli možganov, kot če bi imel bolečine sam. Moralne dileme aktivirajo predele možganov, ki so starejši od naše vrste.«

In kako je z nami, ljudmi, ki smo zaradi naše civiliziranosti tako domišljavi? Kako je z našo moralnostjo, sočutjem, požrtvovalnostjo, smislom za skupnost in z našim prijateljstvom? Če smo iskreni, bomo morda prišli do istega zaključka kot ugledni znanstvenik in preučevalec živali Frans de Waal: »Mar je civilizacija le fasada za egoistične pošasti?« Drugačno vprašanje si zastavlja znani novinar Volker Arzt (ZDF-ove serije »Naturzeit«,

»Achtung, lebende Tiere«): »Koliko je vredno uradno stališče rimsko-katoliške cerkve, ki pravi, da živali nimajo duše, ko pa je ista institucija nekoč isto menila o ljudeh s črno kožo?« (Arzt/Birmelin: Haben Tiere Bewusstsein? 1995)

Že veliki evolucionist Charles Darwin je verjel, da je »duševna razlika med človekom in živaljo, naj bo še tako velika, gotovo le razlika v stopnji in ne razlika v bitjih«. (Darwin, Izvor človeka, 1871) Ta povezanost je posledica njegovega revolucionarnega spoznanja, da so dejansko vsa bitja vključno s človekom »povezana«. Mnogo njegovih sodobnikov je na Darwinova spoznanja gledalo kot na ponižanje človeka, lahko pa bi »jih razumeli tudi obratno, kot povišanje živali.« (prav tam)

Živali, rešitelji življenj

Živali niso le zvesti tovariši, tudi življenja rešujejo. Opozarjajo pred požari ali drugimi nevarnostmi, saj imajo pogosto boljši nagon za nevarnost kot ljudje.

Črna ovčarka Hera je rešila otroka: septembra 2002 je triletna deklica padla z ograje mostu v kanal. Psička je nagonsko skočila za njo in jo zgrabila za hlače z naprsnikom ter potegnila iz vode.

Zlati prinašalec Dusty je svojo lastnico obvaroval pred električnim šokom: prebudil jo je, ker je po stenah tekla voda in s stropa kapljala na električne naprave. Takoj so zaprli glavno pipo in vse pospravili. Kasneje so ugotovili, da je bil kabel na eni od svetilk gol. Malo pred tem so ustavili vodo. Če je ne bi, bi lahko bile posledice usodne.

Perzijski muc Sindbad je svojo lastnico rešil pred zadušitvijo: muc je glasno in razburjeno mijavkal, ko je novi opekač zanetil požar v kuhinji, pri čemer so se sproščali strupeni plini. Toda 75-letna lastnica je še spala. Ko se je zavedla nesreče, se je omotična sesedla. Sindi je ni izpustil in jo je obdeloval s tačkami, dokler ni prišla k sebi in z zadnjimi močmi poklicala pomoč.

Vir: Tiere schlagen Alarm, Aktion: »Retter auf vier Pfoten«, poročilo ZDF z dne 09.02.2004.

Stik z živalmi je eliksir zdravja za ljudi

Že dolgo je znano, da je stik z živalmi bolj učinkovit kot marsikatero zdravilo, saj božanje psov in mačk znižuje krvni tlak in sprošča hormone sreče.

Positiven učinek živali na zdravje ljudi so dokazali z raznimi znanstvenimi študijami. Živali imajo prefinjen občutek za duševne stiske in telesno trpljenje ljudi:

Psi razlikujejo okoli 1000 vonjev, kar je trikrat toliko kot človek. Na svoj izjemno dobro razvit voh se psi zanašajo tudi pri stikih z ljudmi, ko jih »ovohavajo« ter si pri tem ustvarijo nekakšno »vohalno sliko«. Ljudsko izročilo pravi, da lahko psi »zavohajo« strah ljudi, kar potrjuje moderna znanost. Človeško telo tvori v stanjih, kot so strah, jeza, žalost, vznemirjenje ali veselje, določene feromone, torej vonje. Kožni zdravnik Armand Cognetta iz Floride je leta 1993 dokazal, da lahko psi zavohajo celo bolezni. Še preden se bolezen potrdi v laboratoriju, lahko nekateri psi prepoznajo, ali ima oseba raka, rak ima namreč vonj, rak na prostati drugačnega kot kožni rak.

Otroci, ki imajo domačo žival, so v boljši kondiciji in manj izostajajo iz šole. Imunski sistem najmlajših ljubiteljev živali je bolj učinkovit in bolje premaguje bolezni.

- Božanje domače živali znižuje krvni tlak in stabilizira obtok.
- Srčni bolniki, ki imajo domačo žival, živijo dlje in hitreje okrevajo.
- Starejši ljudje, ki živijo v domovih, kjer imajo tudi domače živali, so duševno bolj čili in manj depresivni. Imajo več socialnih stikov in so nasploh bolj zadovoljni s svojim življenjem.

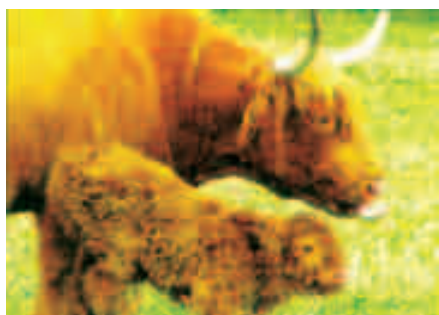
Vir za članke na straneh 26, 27, 28: *Freiheit für Tiere št.1 /2006, prevedla Andreja Golob*

V Nemčiji so postavljeni temelji za miroljubno Zemljo

Si želite, da bi na Zemlji zavladal mir?

Ste med tistimi, ki verjamejo, da je možno, da na Zemlji nastane miroljubna dežela? Kdor si priključuje v spomin znameniti rek Leva Nikolajeviča Tolstoja: "Dokler bodo na Zemlji klavnice, bodo tudi bojišča," in spremlja vsakodnevna poročila, verjetno težko verjame, da bi v našem času lahko nastajala miroljubna dežela. Če pa ta izrek podrobneje pogledamo, lahko v njem najdemo tudi smerokaz za deželo brez vojn in bojišč: ukiniti klavnice oz. zaživeti v miru med seboj in z bližnjimi, z živalmi. Prav to danes udejanja Gabrielin sklad v bližini Wuerzburga v Nemčiji.

To je čudovit projekt, ki si je zastavil za cilj popraviti škodo, ki smo jo ljudje zaradi svojega egoizma storili naravi in živalim. Prvi korak pri tem je, da jim

Družinsko življenje živali na področju Gabrielinega sklada traja celo življenje. Foto: Die Hoffnung der Erde.

vrnemo dostojanstvo in življenjski prostor. Zato je ena glavnih nalog, ki si jih je zastavil Gabrielin sklad, da živalim ponovno ustvari varen življenjski prostor in takšne pogoje bivanja, ki so primerni za posamezno vrsto, da torej živali dobijo nazaj svoj košček zemlje, ki jim pripada, ter da se človek spet nauči z njimi deliti hrano, ki nam jo vsem podarja mati narava.

Morda je na prvi pogled to neuresničljiva naloga, vendar se s pomočjo mnogih prijateljev in podpornikov po vsem svetu

miroljubno področje nenehno veča in nudi varen življenjski prostor vse večjemu številu živali.

Kako teče življenje na področju Gabrielinega sklada?

- Govedo različnih pasem živi skupaj v velikih družinah. Med njimi je tudi Lena, ena od "prominentnih" krav, ki je tudi v medijih poskrbela za zanimive novice.

Pred mesarskim nožem so rešili tudi precej ovc, ki živijo danes v majhnih čredah na travnikih Gabrielinega sklada. Foto: Friedensreich 5/2004.

Skočila je namreč s prikolice, ko so jo peljali v klavnico, in se rešila na travnike te miroljubne dežele - rešila je svoje življenje in življenje svojih, takrat še nerojenih otrok.

- Prav tako so pred mesarskim nožem rešili precej ovc, ki živijo danes v majhnih čredah na travnikih Gabrielinega sklada.

- Travnike naseljuje tudi nekaj konj in oslov.

- Vse živali so deležne dostojnih bivališč in zdrave hrane.

- Človeka spoznavajo kot prijatelja in ob tem se lahko pokaže njihovo resnično, plemenito bitje. Tako npr. se nekoč "nevaren" bik, pred katerim nas je prejšnji lastnik svaril, danes pusti svojemu oskrbovalcu čohati in razvajati s koščki jabolka.

- Na področju Gabrielinega sklada vračajo njihov življenjski prostor tudi prosto živečim živalim, kot so srne, lisice, zajci, ptice in še mnoge druge.

- Za pernate prebivalce so v gozdovih namestili več kot tisoč valilnic in hišic za hranjenje. Po vsej miroljubni deželi so pripravili tudi ogromno napajališč, kjer si lahko potešijo žejo tako velike kot male živali.

- Z do zdaj 15 km dolgimi mejami iz odmrlih vej in podobnega materiala so med seboj povezali razne biotope: gozdna področja, vlažne in kamnite biotope, gozdne otoke med travniki in polji ...

- K sistemu biotopov (največji sistem biotopov v Nemčiji, ki je v privatni lasti) spadajo tudi polja, ki pa jih kmetje obdelujejo na miroljuben način, brez strupov in brez gnoja ter gnojnice. Tako lahko narava spet zadihna in mnoge, tudi ogrožene živalske in rastlinske vrste so se spet pojavile.

Še mnoge, mnoge živali želijo rešiti pred mučenjem in smrtjo ter številnim ljudem dati smernice in primer za novi čas, v katerem bo zlato pravilo "kar ne želiš, da tebi kdo stori, tega tudi ti nikomur ne stori," veljalo tudi za živali.

Živali nimajo finančnih lobijev. Odvisne so od ljudi, ki sledijo svojem srcu in jim po svojih zmožnostih pomagajo. Številni prijatelji živali in narave z vsega sveta, ki prepoznavajo znamenja časa, so pomagali in pomagajo, da ta temelj, miroljubna dežela za naravo in živali, lahko raste. Živali se zahvaljujejo: "Hvala!"

Andreja Gabrovec

**Kdor želi prispevati
za Gabrielin sklad,
lahko več informacij o tem dobi
na spletni strani
<http://www.gabriele-stiftung.de>**

Izpoved bivšega lovca iz Sevnice

Narava sama uravnava število živali, zato ne potrebujemo lovcev

Bivši lovec Rudi Ameršek (na fotografiji s soprogo Slavko): Ubijanje živali je zločin!

Kako se spominjate prvih let kot član lovske družine?

Da sem lahko postal lovec, je bilo potrebno izpolniti nekaj pogojev. Tedanji predsednik mi je rekel: Če hočeš biti lovec, moraš imeti lovskega psa! Na ta način mi je prodal mladiča od lovskega psa, svojega mešančka pa sem moral ubiti s strupenim plinom. Tudi sicer smo včasih veliko uporabljali strupen plin v ampulah. Vrgli smo jo pred lisičjo luknjo in ko je lisica to pojedla oz. pregriznila, je kmalu zatem poginila. Lisičje krzno je bilo tedaj zelo cenjeno in včasih sem na žrtev čakal v gozdu tudi celo noč. Danes me je sram, da sem ubijal živali.

Kaj se je zgodilo, da ste opustili morjenje živali?

Otroka iz drugega zakona in sedanja žena Slavka so mi vrsto let govorili, da ni etično ubijati živali. Nazadnje so mi celo prepovedali nositi domov ustreljene živali. To je bil zame šok. Vsak zagrizen lovec namreč rad ponosno pokaže svoj plen. Tudi jaz sem včasih tako razmišljal. Ker nisem smel prinesiti ubitih živali v hišo, me je veselje do lova počasi minevalo. Z leti sem tudi sam začel spoznavati, da je lov zgolj strast do ubijanja živali. Ženske v moji družini so mi odprle srce do živali in danes lahko rečem, da sem ozdravljen morilec!

Številni lovci trdijo, da so prijatelji živali.

Lovci in ljubezen do živali? To je smešno! Oni imajo radi živali predvsem v obliki uplenjene živali (golaž). Zelo redki so lovci, ki gredo brez puške v gozd nahraniti živali. Saj veste, kako gre tisti lovski rek: Lovec brez puške je kot, da bi šel moški brez svojega spolovila na ohcet!

Lovci pravijo, da ubijajo živali, zato da se ne bi preveč namnožile.

Narava ne potrebuje lovcev. Narava, kar je tudi znanstveno potrjeno, vsebuje mehanizme, s katerimi sama uravnava naravno ravnotežje, zaradi česar ni potrebno, da bi človek posegal v naravo. Če je živali na določenem področju preveč, se zmanjša število rojstev, ali pa kakšna

Bil je 37 let član lovske družine Sevnica, 22 let v upravnem odboru, dvanajst let njen predsednik in predsednik strelske komisije. V tem obdobju je uplenil ogromno živali, toda pred štirimi leti se je odločil, da bo za vedno obesil puško na klin. Rudi Ameršek iz Sevnice danes pravi, da je ozdravljen morilec, kajti po njegovih besedah je ubijanje živali zločin. Sedaj ko ne usmerja več puškine cevi v divjad, mu več časa ostaja za njegov hobi in družino. V Sloveniji je namreč znan po izdelovanju unikatnih ročno izdelanih skulptur iz vinske trte.

bolezen razredči najmanj odporne primerke določene živalske vrste. Še nekaj je potrebno poudariti pri številu živali: lovske družine pogosto napišejo, da je v njihovem lovišču več živali, kot jih je dejansko res. Zato da lahko Lovska zveza Slovenije odobri večje število odstrela. To vam lahko potrdim, da se dogaja.

Kaj je potem glavni motiv lovcev?

Samo strast do ubijanja in koristoljubje. Ali veste, o čem se lovci večino časa pogovarjajo? Kako je nekdo dobro ustrelil žival, kakšno trofejo ima, kdo ima boljše trofeje, primerjajo se med seboj, kateri ima boljše puško, katero orožje bolj razmesari žival, ima večjo prebojno moč ... Nekateri lovci se začnejo kar tresti od razburjenja in strasti, ko zagledajo žival oz. ko začne v gozdu nekaj šumeti. To razburjenje lahko povzroči tudi nesreče. V lanskem letu sta se pri lovu na divje svinje zgodili kar dve nezgodi, ko je lovec ustrelil lovca. Poznam lovce, ki so zanemarili družino in kmetijo in so rajši hodili na lov ter kasneje v gostilno. Včasih so se v gostilni lovci celo stekli, ker je bil nekdo ljubosumen na drugega, ki je ustrelil boljše žival. Celu policija je morala posredovati. Naj povem še zgodbo, ki pove vse o tem, kako so številni lovci zasvojeni z ubijanjem. Pred leti je član naše lovske družine zbolel. Predlagal sem ostalim članom, da bi se v nedeljo odpovedali lovu in bi šli rajši k njemu na obisk v bolnico. Večina članov je izbrala lov. Samo trije smo ga šli obiskat. Meni pa so očitali, da jim kratim lovske užitke (ubijanje živali).

Kako pa je s trofejami?

Vsakemu lovcu gre za najlepše trofeje. Tako kot imajo moški radi lepe avtomobile in brhka dekleta. Mnogi lovci rajši ustrelijo najlepšo žival (medaljaša), čeprav to včasih ni dovoljeno. Toda on si misli: Tudi če dobim prepoved lova za dve leti, se je splačalo ubiti takšnega lepega srnjaka, ki ga bom ponosno razkazoval kot trofejo.

Foto: Freiheit für Tiere, št.2/2006

domovih. Pred petnajstimi leti mi je Rudi podaril lisičje krzno, ki ga je sam ustrojil in seveda žival tudi sam ubil. Hčerka mi je rekla, da če bom to kdaj oblekla in če bom prišla v šolo, me ne bo več poznala. Tudi sama imam odpor do nošenja živalskega krzna, zato je Rudi moral krzno prodati. Enako kritična sem tudi do ribolova, kjer živali še bolj trpijo. Ne razumem športnega ribolova, kjer ribiči ulovijo ribo in jo potem vržejo nazaj v vodo. Za ribo prav gotovo ni užitek, če ima oster trnek v ustih. Spomnim se neke najstnice v Mozirskem gaju, ki se je onesvestila ob pogledu na hudo poškodovano ribo, ki jo je ribič privlekel iz ribnika.

Damjan Likar

Slišal sem, da nekateri lovci celo obiskujejo šole in predavajo učencem. O čem govorijo?

Res je. Na pobudo vodstva šol lovci predavajo tudi pred učenci. Pred leti je nek lovec obiskal celo vrtec v občini Sevnica in seveda ni govoril o tem, da je lov strast do ubijanja živali. Otrokom je pripovedoval pravljice, kako so lovci prijatelji živali, kako skrbijo za njih, prepričeval jih je, kako so lovci dobri, kako skrbijo za divjad in kako jih živali potrebujejo.

Nekateri kmetje se pritožujejo, da jim gozdne živali jedo njihove pridelke.

Pri nas so bile redke pritožbe. Veliko bolj pogosto so se pritoževali domačini, ker so jim lovci ustrelili njihove mačke in neprivezane pse. Nekaterim kmetom so pobili celo race v potokih. Na te domače živali se lovci včasih spravijo, ko ne uplenijo nobene živali v gozdu.

Kaj svetujete lovcem?

Svetujem jim, naj si najdejo kakšen bolj etičen hobi ali šport. Naj prodajo puške in si rajši kupijo kolo. Puška pomeni ubijanje. Ubijanje pa je zločin. Zločin je tudi ribolov. Pri lovu žival pogosto takoj umre, pri ribolovu pa žival umira v hudih mukah nekaj minut. Živali želijo živeti v sožitju s človekom in naravo. Menim, da je problem tudi v tem, ker človek preveč posega v naravo in vedno bolj krni življenjski prostor živalim.

Kako se žena Slavka spominja trpkega obdobja, ko je bil Rudi še lovec?

Rudi je bil včasih zaradi lova po cele vikende zdoma. Lov se je končal ob dveh popoldne, toda pogosto je potem šel z ostalimi lovci popivat v gostilno do poznih večernih ur. Včasih sem prišla iz službe ob desetih zvečer in ga še vedno ni bilo domov. Ni mi bilo všeč, da je hodil vinjen domov. Med lovci je znan rek: Ta pravi lovec pride v ponedeljek domov, če je lov v nedeljo. Nekateri lovci so zaradi pijače celo razgrajali v svojih

Foto: Vegetarisch genießen, št.2/2006

ALI VESTE, DA JE ZA ENO JAKNO POTREBNO UBITI 200 ČINČIL?

ROBERT BOŠKOVIĆ ZA PREPOVED REJE
ŽIVALI ZA KRZNO NA HRVAŠKEM.

Kampanjo je podprla
agencija za integrirano
tržno komuniciranje

plakat o krznu

vyščenka setu

mujica

Informacije in naročila na naslov:

**Društvo za osvoboditev živali
in njihove pravice**

Ostrožno pri Ponikvi 26
3232 PONIKVA

Naročite lahko
tudi brezplačne letake:

- NE POTREBUJEMO LOVCEV
- V LAŽI O PREBRANI

Internet: www.osvoboditev-zivali.org
E-mail: info@osvoboditev-zivali.org
Gsm: 041/546 672 (Jožica)

Poskusi na živalih ne vodijo k napredku

Zaščitimo živali - ustavimo poskuse na njih!

Sta nova centra za poskuse na živalih v nemških mestih Würzburg in Erlangen obsojena na neuspeh?

Peter Jennrich, specialist splošne medicine

Dobra novica je, da dobra medicina obstaja tudi brez poskusov na živalih. Ker živali niso krive, če človek zboli, tudi ne morejo biti ključ do njegovega zdravlja. Do zdaj ni dokazov, da bi s poskusi na živalih lahko izboljšali zdravje ljudi. Do tega spoznanja so prišli znanstveniki, ki so se resno ukvarjali z vprašanjem, ali poskusi na živalih prispevajo k dobremu počutju človeka. Nenehno zatrdjevanje, da so poskusi na živalih potrebni za medicinski napredek, je zgolj nedokazana trditev.

Znanstveni dokaz manjka že 100 let

Čeprav poskuse na živalih opravljajo že dlje kot 100 let, do danes ni znanstvenih dokazov, da poskusi na živalih koristijo kliničnemu vsakdanjiku. Pod naslovom »Where is the evidence that animal research benefits humans?« (Kje je dokaz, da raziskave na živalih koristijo ljudem?) je profesor Ian Roberts s svojo ekipo z Londonske šole za higieno in tropsko medicino v neki študiji objavil ustrezne izsledke, ki so spomladi 2004 izšli v ugledni strokovni reviji British Medical Journal. Prof. Roberts je med drugim pokazal, da se rezultati poskusov, ki so bili opravljeni na ljudeh in živalih, pogosto nemalo razlikujejo včasih si celo nasprotujejo!

Vendar to ni ovira, da ne bi v primeru dvoma zdravlila preskusili še na drugih pacientih in ga nato predstavili na tržišču.

Poskusi na živalih lahko ogrožajo ljudi

Poskusi na živalih se pogosto opravljajo istočasno kot poskusi na ljudeh in ne pred tem. Znanstveniki s tem spodbijajo smisel poskusov na živalih, da namreč služijo kot varnostni »predtest« za kasnejše poskuse na ljudeh.

Prof. Roberts in njegova ekipa so prišli do zaključka, da so rezultati, dobljeni iz poskusov na živalih, preveč nenatančni in zato lahko ogrožajo paciente.

Po mnenju prof. Roberta so poskusi na živalih zaradi velikih pomanjkljivosti tudi zapravljanje davkoplačevalskega denarja. V skladu s to izjavo kritizira, da se še zmeraj več denarja vloga v tako imenovane eksperimentalne temeljne raziskave z očitnimi pomanjkljivosti kot pa v klinične študije, ki bi v središču raziskav postavile pacienta.

Na koncu prof. Roberts in sodelavci zahtevajo, da se sistematično preveri vse obstoječe znanstvene izsledke s poskusov

na živalih, preden se začnejo opravljati novi poskusi. Jeseni 2004 so v publikaciji nemške zvezne zdravniške zbornice »Deutsches Ärzteblatt« na skoraj dveh straneh objavili izsledke študije profesorja Roberta. Žal je na posledice treba dolgo čakati. Kako drugače naj razložimo, da so na več nemških univerzah v le nekaj letih namenili veliko več kot 100 milijonov evrov za izgradnjo novih centrov za poskuse na živalih?

Centri, vredni več kot 100 milijonov, so zapravljanje davkoplačevalskega denarja

V mestih Erlangen, Würzburg, Mannheim, Mainz, Jena in Freiburg ta čas za dvomestne milijonske zneske gradijo nove centre za poskuse na živalih, čeprav temu nasprotujejo tako meščani kot zaščitniki živali in čeprav so blagajne pravzaprav prazne.

Še posebej grozno je, da pri dovoljenju za poskuse na živalih v Nemčiji očitno ne obstajajo mehanizmi za zagotavljanje kakovosti v ožjem smislu. Kdor misli, da poskuse na živalih po

njihovi odobritvi opazujejo in spremljajo še naprej, da bi ugotovili, ali so resnično nujno potrebni in ali prinašajo koristne izsledke, se je krepko zmotil.

Prehod na humano medicino se še ne bo zgodil

Ko so enkrat odobreni, se o mnogih poskusih na živalih ne govori več, o njih ne slišimo niti besede. O trpljenju živali ne izvemo ničesar, pristojnim oblastem pa ni treba javiti, zakaj je bil poskus prekinjen ali zakaj je spodletel. Toda takšne informacije bi bile zelo pomembne, da bi se drugi znanstveniki izognili istim napakam. Tovrsten nadzor kakovosti pa pri dovoljenju in izvedbi poskusov na živalih ne obstaja. Celo nasprotno: isti prosilec lahko znova vloži prošnjo, ob tem pa trdi,

da so tudi novi poskusi nujno potrebni in mu ni treba poročati o svojih predhodnih poskusih, ki so bili dovoljeni in plačani, a so spodleteli.

Znanstveno orientiran časnik »ALTEX« (Alternatives to Animal Experimentation/ Alternative k poskusom na živalih) je v svoji izdaji 3/2005 pod naslovom »Poskusi na živalih v biomedicinskih raziskavah« objavil temeljno delo profesorja Lindla z Inštituta za uporabno celično kulturo, Manfreda Völkla s Komisije za poskuse na živalih s severne Bavarske in Romana Kolarja z Akademije za zaščito živali v Neubibergu. Podnaslov študije osvetli njihove izsledke: »Pregled kliničnega pomena dovoljenih poskusov na živalih: po 10. letih ni zaznati preobrata v človeški medicini«.

Skupina je poskušala ugotoviti pomen poskusov na živalih za človeško medicino, zato so 10 let spremljali poskuse, ki jih je v letih 1991 - 1993 odobrila bavarska Komisija za poskuse na živalih. Šlo je izključno za to, ali so znanstveniki dosegli cilj, ki so ga navedli v prošnji za poskuse na živalih, oziroma ali so pri tem razvili novo terapijo ali kaj drugega medicinsko pomembnega. Kriterij za to so bile objave v strokovni medicinski literaturi, saj so znanstvene novosti najprej predstavljene strokovni publiki. Izid je bil veliko razočaranje: celo 10 let po vložitvi prošnje in njeni odobritvi noben poskus na živalih ni privedel do kliničnega prenosa na ljudi!

Milijonska zgrešena investicija

Grozljivo in nerazumljivo je, da so na dveh od zgoraj omenjenih univerz (v Würzburgu in Erlangenu) zgradili nova centra za poskuse na živalih, vredna več kot 50 milijonov evrov. Center za poskuse na živalih v mestu Erlangen so odprli poleti 2005, v Würzburgu pa naj bi ga odprli spomladi 2006. Če se spomnimo izsledkov raziskav prof. Lindla, gospoda Völkla in gospoda Kolarja, se je bati, da gre za zgrešene investicije, vredne milijone evrov.

Evropski komisar Verheugen: »Poskuse na živalih dolgoročno skrbiti na ničlo«

V začetku novembra 2005 je evropski komisar za industrijo, Günther Verheugen, naznanil, da želi »poskuse na živalih dolgoročno skrbiti na ničlo«. Tudi kemična in kozmetična industrija je objavila, da si želi prizadevati za pospešitev razvoja in priznanja metod brez poskusov na živalih.

Tovrstni signali iz politike in gospodarstva nakazujejo, da se na vseh ravneh uveljavlja spoznanje o nepotrebnosti modela poskusov na živalih tako iz gospodarskih in političnih kot tudi etičnih razlogov. Zato zaščitniki živali že zdaj zahtevajo spremembo namembnosti novih centrov v Erlangenu in Würzburgu. Z razvojem in uporabo raziskovalnih metod, ki ne temeljijo na poskusih na živalih, bi lahko preprečili neizmerno trpljenje živali ter vse posledice tega trpljenja. Prav tako bi omogočili smiselno in odgovorno porabo davkoplačevalskega denarja ter hkrati konstruktivno prispevali k družbi, ki se je znašla sredi spremembe miselnosti.

SANTAVERDE

Naturkosmetik

**MOČ Aloe Vera listov
Namesto vode ALOE
VERA SOK sok v kozmetiki.**

**SOKOVI ALOE VERA Čisti bio ročno prid. in pred.
brez dodatkov. Jamstvo min. 1200mg/l ALOVEROSE.**

**Naravna Aloe Vera KOZMETIKA Z AKTIVNIMI
sestavinami: prijazna do živali, BDIH in BIO Cert.**

Prodaja: Lekarne in zeliščne spec. prodajalne.

Info: Ansi, d.o.o., Dunajska 366, Ljubljana

Tel: 041 25 65 85, Fax: 01 561 32 45

**Visokokakovostna, ročno izdelana
VEGAN naravna kozmetika**

»MAIENFELSER«

**Prod.: Maxi-Zel. prod., Bioland,
Om Šiva BTC, Medicus P. Tolmin.**

Info: Ansi, d.o.o., Dunajska 366, Ljubljana

Tel: 041 25 65 85 / Fax: 01 561 32 45

Cerkveni blagoslov za poskuse na živalih Škandal: predstavnik Cerkve je otvoril laboratorij za poskuse na živalih v mestu Erlangen

Elisabeth Mederer, Ljudje za pravice živali Nürnberg

V okviru slavnostne otvoritve novega centra za poskuse na živalih univerze Friedrich-Alexander Universität v mestu Erlangen je 20. junija 2005 potekalo ekumensko bogoslužje, ki sta ga vodila evangeličanska duhovnica ter katoliški pastoralni asistent.

Med tem dejanjem so brali dialog med poskusno živaljo in znanstvenikom. Žival je rekla, da je božje bitje, da ima čustva. Včasih se ji ne ljubi delati, včasih pa zaradi bolečin samo leži. Včasih je žalostna, ker so umrli člani njene družine. Vendar ji je lepo, ko si ogleda svoj novi dom, za katerega so ljudje zapravili toliko denarja - in to samo za njih, poskusne živali. Poudari, da živali ponudijo same sebe in se trudijo za čim boljše rezultate, svoj obstoj vidijo kot svojo nalogo, svoje delo, svoj poklic. Pravi, da to ni lahek poklic, ker jo na koncu za dobrobit človeštva čaka smrt. Poskusne živali zato pričakujejo spoštovanje, previdnost, skrbnost in zahvalo Bogu. Raziskovalci naj se Bogu zahvalijo tudi za dar raziskovalnega duha.

Sledile so molitve, hvalnice Bogu, blagoslov centra.

Pri vodenju, ki je sledilo, so nam pokazali glodalce v običajnih tesnih kletkah. Pri nadaljnjem spraševanju nas je pooblaščenec zaščitnikov živali eksperimentalnega centra opomnil, da so evropske norme pri tovrstni reji celo presežene. Sam bi sicer raje videl večje kletke, vendar za njih ne dobi denarja. Potožil je tudi o nezadostnih sredstvih za osebje.

Za poskuse na živalih je kriva Cerkev

Cerkveni nauk že več kot 1500 let zaničuje živali. Vse do danes živalim ne priznava duše.

V katekizmu katoliške Cerkve iz leta 1993, ki so ga sestavili pod vodstvom kardinala Ratzingerja - današnjega papeža Benedikta XXI., piše:

2417 Bog je živali zaupal gospodarjenju človeka, katerega je ustvaril po svoji podobi. (...) Medicinski in znanstveni poskusi na živalih so moralno dopustni.

2293 V znanstvenih temeljnih raziskavah in v uporabni znanosti jasno prevlada oblast človeka nad stvarstvom.

Mar je prav, mar je Božja volja, da žrtvujemo nedolžna bitja, ki naj bi bila ustvarjena za življenje pod našo oblastjo? Od kod ta zaničljiv odnos do živalskega sveta?

Tomaž Akvinski (1225 - 1274) »veliki« cerkveni učitelj in »svetnik« je učil, da živali - in ženske nimajo duše. Kdor misli, da je Cerkev do danes svoje mnenje spremenila, se moti: limburški škof je leta 2005 preko svojega osebnega referenta Sebastiana Lindnerja na vprašanje, ali imajo živali dušo, odgovoril: »Duša je po definiciji to, kar naredi človeka človeškega in ga razlikuje od vseh drugih živih bitij. (...) Torej lahko pojem »duša« uporabljamo le z ozirom na človeka in ne za živali.«

Več kot 1500 let so cerkveni učitelji na enak način razlikovali moške in ženske:

Avguštin, (354-430), eden najpomembnejših cerkvenih učiteljev, je menil: »Ženska je manjvredno bitje, ki ga Bog ni ustvaril po svoji podobi. V skladu z naravnim redom je, da ženska služi moškemu.«

Papež Janez Pavel II. je dejal: »Ženska naj tiho posluša in se popolnoma podredi. Nobeni ženski ne dovolim poučevanja ali se dvigniti nad moškega. Saj je bil kot prvi ustvarjen Adam in šele nato Eva.«

Stoletja je Cerkev širila zmotno vero, da so Indijanci in črnici manjvredna bitja, zato so jih smeli brez pomislekov zaslužjevati in ubijati. **Danes je pravljica o »živalih brez duše« utemeljitev za kruto mučenje: »Gotovo so bile živali ustvarjene v korist človeku; to pomeni, da jih smemo uporabiti tudi za poskuse.«** (Janez Pavel II. v nekem govoru pred biologi 1985)

Cerkve in živali: temno poglavje

Prof. dr. teol. dr. h. c. Erich Grässer, redni profesor Nove zaveze na Bonški univerzi, je dejal: »Kako je s Cerkvijo in zaščito živali? Naj povem naravnost: ko se bo nekoč pisala zgodovina naše Cerkve, bo tema 'Cerkve in zaščita živali' v 20. stoletju predstavljala enako temno poglavje kot tema 'Cerkve in seziganje čarovnic' v srednjem veku.«

Vir: Freiheit für Tiere, št. 2/2006, prevod Andreja Golob

Naravna nega kože **PRED** piki insektov in **PO** njih, zaščita pred klopi

PRED PIKI IN KLOPI:

PO PIKIH:

PRIJETNEGA VONJA - UČINKUJE TAKOŽ HELPIC VAS NIKOLI NE RAZOČARA.

Popolnoma naravno, primerno tudi za dojenčke!

tel. : 04 5951 550

www.davafitto.com

Narava brez lova

Novo območje za zaščito rac Linum \ Brandenburg

Divje race, žerjavi in druge vrste ptic lahko v tem območju v miru živijo in počivajo.

Foto: Die Hoffnung die Erde

Komite za zaščito ptic je ubral novo pot v Linum \ Brandenburg: S prepovedjo lova v močvirnatem Svetu Linum je nastalo veliko zaščiteno območje.

Območje severno od Linuma (Havel \ Rhinluch) je že stoletja priljubljen kraj za lov. Na tem področju ni lovile »stari Fritz«, ampak so se lova veselili tudi »DDR velikani«, kot sta Honnecker in Mielke.

Današnji lastniki, preko 400 hektarov velikega jezerskega območja, Teichland Linum, so zadnja leta dovoljevali lov na race dobrim strankam.

Komite za zaščito ptic je po dolgih, intenzivnih pogajanjih z lastniki področja dosegel sporazum. Vsebina tega obojestransko podpisanega sporazuma je med drugim ta, da se ne sme izdajati več dovoljenja za lov ljudem, ki imajo lov za hobi. V tem področju sploh ni več lova na divje race. Močvirnato območje Linuma je danes veliko zaščiteno območje, v katerem lahko več tisoč rac najde prostor za počitek in gnezdenje.

Oddahnejo si ne le race, ampak tudi žerjavi, kajti Linum se je v zadnjih letih zaradi ukrepov in posegov ekološko orientiranih podjetij razvil v največje srednjeevropsko počivališče in gnezdišče žerjavov. Tako so v zadnjih tednih tu prešteli med 45.000 in 50.000 žerjavov, katerim močvirnato območje ponuja odlično možnost za počitek. S prenehanjem lova na race in druge ptice v tem območju je sedaj zagotovljena tudi varnost vsem žerjavom, ki so v tem območju redno naseljeni.

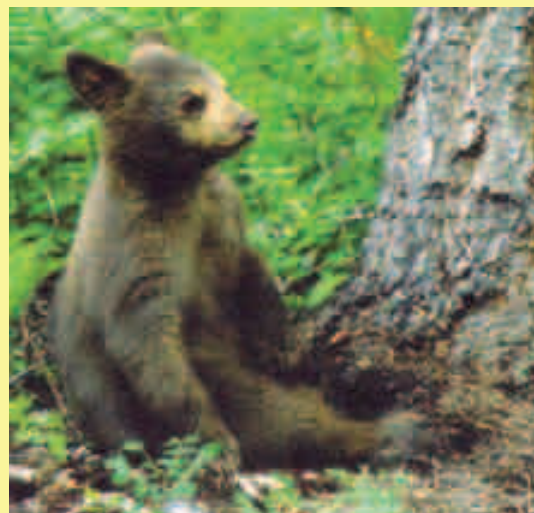
Vir: Freiheit Für Tiere, št. 2/2006

**Kanadska organizacija za okolje
je odkupila pravice nad lovskimi območji,
da bi preprečila lov.**

Zaščita grizljev

V Kanadi ubirajo zaščitniki živali nove poti, da bi preprečili lov na živali: V provinci Britisch Columbia je organizacija »Raincoast« za približno 1 milijon EUR kupila pravice nad območjem v velikosti Hesena. Sedaj želijo na tem področju za vedno prekiniti lov.

Na 20.000 kvadratnih metrov velikem območju na zahodni obali Kanade živijo medvedi, volkovi, planinske ovce, jeleni, srne, pume in kozorogi. Nakup tako velikega območja je prinesel novo obdobje za zaščito živali. Raincoast Conservation Society je prepričana, da bi turistični izleti, na katerih bi turisti lahko slikali medvede, prinesli dvakrat toliko denarja kot lov na njih. Ekološki turizem se na tem področju vedno bolj razvija in ponuja nova delovna mesta za ljudi s tega območja.

Recepta za slastne veganske piškote

Naredimo lešnikove kvadratke in mandeljnovne krogce

Sestavine:

Lešnikovi kvadratki

700 g graham moke
100 g mletega lešnika
100 g drobljenega lešnika
1,5 dcl hladno stiskanega sončničnega olja
330 g rastlinske margarine
230 g mascavo sladkorja (rjavi trsni sladkor)

Za dekoracijo:

jedilna čokolada (50 % kakava)
sončnično olje
mleti lešniki

Mandeljnovi krogci

700 g graham moke
100 g mletega mandeljna
100 g listnatega mandeljna
1.5 dcl hladno stiskanega sončničnega olja
330 g rastlinske margarine
230 g mascavo sladkorja (rjavi trsni sladkor)

Za dekoracijo:

jedilna čokolada (50 % kakava)
sončnično olje
listnati mandeljni

Postopek priprave pri obeh piškotih:

1. Vse sestavine zgnetemo v testo in oblikujemo valj (za mandeljnovne piškote) oz. kvader (za lešnikove piškote). Takšno obliko testa damo v hladilnik za 12 ur. Potem vzamemo testo ven in ga pustimo zunaj 10 minut. Nato ga narežemo na 1 cm debele rezine. (foto)
2. Rezine testa vstavimo v pečico na 150 stopinj za 30 minut. Ko je pečeno in ohlajeno, dodamo čokoladni preliv. Kako pripravimo čokoladni preliv? Nad vodno kopeljo (soparo) stopimo na koščke zdrobljeno jedilno čokolado in jo malo razredčimo s sončničnim oljem. Potem zmešamo. (foto)
3. Zgornji del piškotov namočimo v čokoladni preliv in nato čez preliv posujemo še mandeljnovne lističe oz. mlete lešnike. (foto)

Recept nam je izdala slaščičarka Urša Potočnik iz Škofje Loke, katere izjemno okusne slaščice so bile na voljo tudi obiskovalcem vegetarijanskega piknika v Ljubljani in Mariboru.

Foto: Slaščičarka Urša Potočnik

Katere margarine so zdrave?

Revija VIP je v številki 6 letnik 2004 objavila podatke o vsebnosti transmaščobnih kislin v margarinah. Novi predpisi v večini evropskih držav zahtevajo, da vsebnost transmaščobnih kislin ne sme presegati 1%. Na našem trgu pa je še vedno veliko takšnih, ki imajo celo dvoštevilične vrednosti transmaščobnih kislin, zato povzročajo dvig holesterola v telesu. Na testiranju je "rekorder" bila margarina Zvijezda z 25,1% transmaščobnih kislin. Sledita ji Cekin z 22,7, Merkatorjev margarinski namaz z 16,5, Margarina margo z 14,4 in tako naprej.

Rama in Becel sta imeli izmerjenih 0,5% transmaščobnih kislin.

Najbolj zdrave margarine pa se izdelujejo iz ekološko pridelanih sestavin, brez umetnih barvil in arom in po hladnem postopku, ki omogoča da sploh ne pride do nastajanja transmaščobnih kislin. Takšne so margarine Vitaquell (Vitagen, Gorumet in druge iz te družine).

Za vegance, ki ne uživajo mlečnih izdelkov ali drugih virov nasičenih maščob, je zelo priporočljivo uživanje kokosovega masla. Pomanjkanje nasičenih maščobnih kislin lahko pripelje do okvar celičnih receptorjev za glukozo, kar se kaže v povečani utrujenosti in simptomih diabetesa. Kokosovo maslo je tudi učinkovito sredstvo proti vnetjem, zajedalcem, glivicam, virusom in bakterijam, ker vsebuje lavrinsko kislino, ki direktno krepi naš imunski sistem.

Miti in resnice

o utrujenih vegetarijancih

Kaj vse slišimo kot razloge proti vegetarijanstvu?! Na seznamu najbolj pogostih so vsekakor očitki, da smo brez mesa utrujeni, "grintavi", "posušeni", brez volje ... Med najbolj popularne sodijo "argumenti", da v rastlinski hrani ni dovolj železa in vitamina B12, zato ga vegetarijancem kronično primanjkuje.

Res je, da nekateri vegetarijanci dajejo slab zgled vegetarijanstvu. To pa ne pomeni, da rastlinska hrana ne vsebuje vsega, kar potrebujemo. Le vedeti moramo, kaj, kako in kdaj naj jemo.

Železo

Verjetno vas srh spreleti, ko vam kot dobre vire železa predlagajo jetrca in rdeče meso. Včasih so omenjena živila nutricionisti navajali na vrhu seznama dobrih virov železa. Upoštevajoč količino antibiotikov, hormonov in pesticidov, ki danes končajo ravno tam, bi verjetno tudi z nutricionističnega stališča stare knjige potrebovale revizijo.

Če imate težave z železom, potem zaužijte več kopriv, alg, ovsenih kosmičev, suhih breskev, lešnikov, fižola, belušev, rdeče pese ...

Veliko železa je tudi v melasi (sladilu, v katerem končajo vse rudnine, ki so jih vzeli belemu sladkorju). Že dve žlički Applefordove melase vas bosta oskrbeli z dnevnimi potrebami.

Pri železu je pomembno vedeti, kako ga uživati. Za resorbcijo železa telo potrebuje vitamin C. Pri pasterizaciji soka rdeče pese ali kuhanju kopriv se je količina vitamina C občutno zmanjšala, zato je dobro, da ob takšnem obroku spijete tudi nekaj nesladkane limonade, scedite limono na solato, zaužijete kakšen drug dober vir vitamina C. S tem boste najboljše izkoristili železo, ki je prišlo v vaše telo. Pri uživanju kakovostnih alg (npr. klamatske alge) vitamina C ni potrebno dodajati, ker je postopek sušenja blag in se vitamin C ohranja.

Drugi pomemben nasvet: NIKAKOR po živilih z železom ne zaužijte kave ali pravega čaja! Kava zavira resorbcijo železa v črevesju. Ker je resorbcija proces, ki traja nekaj ur, bo vsaka kava, popita med tem časom, preprečila, da se železo resorbira iz tankega črevesa v telo. Zato po jedeh, ki naj bi vas oskrbele z železom, raje zaužijte žitno kavo. Če brez kave ne morete, potem jo spijte vsaj pol ure pred jedjo. Tako bo prišla v črevesje pred hrano in ne bo motila poznejše resorbcije.

Maščobe

Mnogi se niti ne zavedajo, da občutek utrujenosti ni nujno povezan s pomanjkanjem železa. Lahko gre za nezadostno količino nasičenih maščob v telesu. To vrsto utrujenosti pogosto čutijo veganci, ki so se odpovedali tudi mlečnim izdelkom in jajcem, uživajo pa skoraj izključno rastlinska olja in jedra.

Naše telo potrebuje določeno količino nasičenih maščob. Če jih ni, potem se pojavijo okvare na receptorjih celic, ki so zadolženi za sprejem glukoze v celico. Glukoza je osnovno gorivo, ki nam daje energijo, in če so receptorji v okvari, potem se glukoza ne more iz krvi prebiti v celice. Posledica tega je kronična izčrpanost in krvna slika, ki kaže vse znake diabetesa, ker preveč sladkorja ostaja v krvi. Vzrok tega pa je v pomanjkanju nasičenih maščob. Od vseh zaužitih maščob naj bi bilo nasičenih maščob na dan 1/3.

To ne pomeni, da boste morali zamižati in pojesti nekaj špeha in ocirkov. Za ta namen je najbolj zdrava izbira kokosova maščoba, ki

poleg tega, da učinkovito popravlja receptorje v telesu, deluje protivnetno, protivirusno, protiglivično in proti zajedalcem. Nerafinirano kokosovo maslo/olje ima previsok odstotek maščobnih kislin (okrog 5 %) in zato za pripravo jedi uporabljamo predvsem rafinirano kokosovo maščobo. Za zunanjo uporabo, nego kože in las pa je zelo dobra nerafinirana kokosova maščoba, ki ima značilen vonj.

B12

Ko vse drugo odpove, vedno pride na vrsto vprašanje "Kje pa boste našli vitamin B12, tega v rastlinah ni!" Temu ponavadi sledi pogled "pa sam te!!!"

Vitamina B12 je zadosti v sojinih izdelkih in v kvinoji (kinua). Bogati vir vitamina B12 so tudi koprive. Najdete ga tudi v soku aloe vere in vseh algah. Največ ga je v klamatskih algah. Predoblika vitamina B12 se nahaja tudi na koreninah ekološko pridelane zelenjave. (Na konvencionalno pridelani je ne boste našli, ker gre za bakterijo, ki jo gnojenje in škropljenje uničuje.) Če imate svoj vrt, potem je dobro, da korenčak, pese in podobne zelenjave ne lupite. Le ščetkajte jo in naribajte na solati. Kot pravi Dario Cortese, je B12 "vitamin umazanije". Zato v Indiji nimajo težav z njim.

Tudi občasna uporaba mlečnih izdelkov ga bo zagotovila v zadostnih količinah. Prednost dajte kozjim in ovčjim mlečnim izdelkom in VEDNO izbirajte izdelke, ki niso iz homogeniziranega mleka.

Če se vam v ustih pojavijo ranice ali izpuščaji, potem je dobro, da občasno dodate hrani nekaj vitamina B12 tudi v obliki prehranskih dopolnil. Izogibajte se sintetično pridobljenih. Naravni B12 pridobivajo iz soje.

Za promocijo vegetarijanstva boste največ naredili, če boste zdrav in zadovoljen vegetarijanec. Gorečnost in agitiranje, da je to prava stvar, nič ne pomagajo, če vaše telo demantira vaše besede. Zato je pomembno vedeti veliko tega, kar vas v šoli zagotovo niso učili. Investirajte nekaj časa v spoznavanje svojega telesa ter pravilno izbiro in pripravo živil, ki ustrezajo vašim individualnim potrebam.

Sanja Lončar

vodja projekta "Skupaj za zdravje človeka in narave"

Več o predavanjih in delavnicah v okviru projekta "Skupaj za zdravje človeka in narave" preberite na www.zazdravje.net Na brezplačna mesečna obvestila se lahko naročite na info@zazdravje.net ali po telefonu 041 770 120

Tudi psi in mački so lahko zdravi vegetarijanci

Brezmesna hrana ne prodira vse bolj samo na jedilnike številnih ljudi, pač pa je vedno bolj zanimiva tudi našim hišnim ljubljencem. Tako pravi vegetarijanka Majda Frol iz Kopra, ki se prva v Sloveniji ukvarja s prodajo vegetarijanske hrane za pse in mačke. »Po mojih enoletnih izkušnjah vam lahko zagotovim, da so naše domače kosmate živali, ki se prehranjujejo izključno s hrano rastlinskega izvora, bistveno bolj zdrave od njihovih vrstnikov, ki še vedno uživajo škodljivo mesno hrano, za katero mnogi veterinarji trdijo, da je tako zdrava.

Psi in mački, vegetarijanci? Za mnoge lastnikov psov se sliši neverjetno!

Tudi večina slovenskih veterinarjev ne verjame, da so psi in mački lahko vegetarijanci. Ko klinikam, trgovinam za živali in semenarnam brezplačno ponujamo našo hrano, so mnogi veterinarji skeptični. Šele ko se na lastne oči prepričajo, da ta hrana pomaga psom in mačkam do vrhunskega zdravja, potem so pripravljene naročiti. Vegetarijanska hrana lahko resnično pozdravi vse bolezni, ki so nastale zaradi napačne prehrane psov in mačk. Takšnih bolezni med živalmi pa je vedno več: alergije, težave z ledvicami, prebavne motnje, bolezni urinarnega trakta, kronično bruhanje, driska, kostne in sklepne bolezni, vnetja, srčno-žilne bolezni ...

Zakaj vaša vegetarijanska hrana za pse in mačke tako dobrodejno vpliva na naše ljubljence?

Hrana AMI je popolna hrana, ki temelji na izvlečkih visokokakovostnih žitaric, ki zadostujejo tudi najstrožjim kriterijem glede hranljivosti in dokazano blagodejno učinkujejo na zdravje hišnih ljubljencev. AMI vsebuje tudi vse za živali potrebne vitamine, minerale, beljakovine in posebej za mačke prepotrebni taurin. Hrana je plod 20-letnih proučevanj in raziskovanj velikega ljubitelja hišnih prijateljev, muc in psov, doma iz severne Italije. AMI je popolnoma naravna in popolna hrana za pse in mačke, ki ne povzroča alergij in dokazano izboljšuje zdravje in odpornost živalskega organizma na različne bolezni. Do sedaj smo se sami prepričali, da mačke v roku treh tednov dobijo lepšo in bolj zdravo dlako, marsikateremu psu pa se izboljša stanje alergije, ki jo dobi zaradi uživanja beljakovin živalskega porekla. Dokazano je tudi, da vegetarijanski psi in mačke živijo dlje od svojih mesojedih vrstnikov.

Mislite, da je vegetarijanska hrana primerna za vse pse in mačke?

Seveda. Poudarila pa bi, da mora biti prehod na vegetarijansko hrano postopen. Lastnikom priporočam, naj na začetku samo dodajajo nekaj naše hrane v običajno industrijsko, potem pa naj počasi zmanjšujejo količino mesnih briketov in povečujejo vnos rastlinske hrane.

Nove vegetarijanske kosti za vaše pasje štirinožce

AMI KOST - naravni prigrizek:

Predstavlja osnovno linijo AMI prigrizkov.

AMI kost je zdrav prigrizek, ki ohranja aktiven prebavni trakt psa. Ohranja čiste in zdrave zobe ter odstranjuje zobni kamen.

PRO BIO DIGESTIVE - zdrav prigrizek za pse.

AMI BONE PRO BIO - pomaga prijateljskim bakterijam v prebavnem sistemu. Priporoča se za krepitev imunskega sistema, po terapiji z antibiotiki, proti zajedalcem, proti vnetjem (za ponovno vzpostavljanje ravnovesja flore in favne v črevesju), za ohranjanje ravnovesja v prehrani, proti stresnemu in neaktivnemu življenju.

Damjan Likar

Vege 4 d.o.o.
Ferrarska 14
6000 Koper
Tel.: 05/630 52 65 041
601 100 (Majda)
info@vege4.si
www.vege4.si

Veterina Gorica, Logatec, Murska Sobota,
kjer so imeli posluš za zdravo,
vegetarijansko hrano za pse in mačke, že
prejema pozitivne odgovore lastnikov hišnih
ljubljenecv.

Vabljeni v vegetarijansko okrepčevalnico Holyfood

na Igriški ulici 5 (za Dramo - med Gregorčičevo in Rimsko ul.)

Odprta je vsak delavnik med 9.30 in 18.00. Ob sobotah, nedeljah in praznikih je zaprta. Tel.: 01/251 13 84.

Vegetarijanska okrepčevalnica Holyfood je specializirani prehrambeni obrat, ki vsem generacijam ponuja dnevno sveže, zelo okusne, kakovostne, cenovno ugodne in hitro postrežene jedi, kot so pizze, sirov burek, sendviči, palačinke, sladice, topli in hladni napitki. Vse jedi so izključno vegetarijanske, kar pomeni, da ne vsebujejo mesa, rib in jajc. Ugoden ambient, red in čistoča, dnevno sveža hrana, pozitivna energija in druge prijetnosti, ki vladajo v tem zelo privlačnem lokalčku, vabijo tako vegetarijance kot nevegetarijance. Študentom za študentske bone ponuja 7 različnih menujev. Cena študentskega bona je med najugodnejšimi v Ljubljani in znaša 155 SIT.

Za ta drobiž študent lahko dobi bogat kos pizze, sirov burek ali sendvič v kombinaciji s sadjem, palačinko ali posebnima sladicama, kot sta šrikand in halva.

V Holyfoodu dela tudi znani slovenski kuhar vegetarijanskih jedi in vodja kuharskih tečajev - Marko Bitenc

Naročnik: Govinda d.o.o. Žibertova 27, Ljubljana

*Ste utrujeni, brez energije,
imate problem s koncentracijo?
Klamatske alge ponujajo rešitev!!!*

VI-DA Studio d.o.o., Tržaška 132, Ljubljana, tel. 01 256 74 74, tel., fax 01 256 40 99

*Imate alergijo
na kreme?
Imate alergijo
na sonce?*

tel. 01 256 74 74

Narava ponuja rešitev

www.vidastudio.si e-pošta: info@vidastudio.si

Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice

Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva

Tel.: 03/5763-303, GSM: 031 499 756, internet: www.osvoboditev-zivali.org

E-mail: info@osvoboditev-zivali.org, transakcijski račun: 02011-0253228311

PRISTOPNA IZJAVA

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Naslov (ulica, kraj, pošta):

Telefon:

E-mail naslov:

(prosimo, pišite čitljivo)

Izjavljam, da želim postati član/članica *Društva za osvoboditev živali in njihove pravice* ter da sem seznanjen/seznanjena s statutom društva in da ga bom spoštoval/spoštovala.

Opomba:

- za mladoletnike, mlajše od 15 let, morajo pristopno izjavo podpisati tudi starši (zakoniti zastopnik)
- članarina za leto 2006 za zaposlene je 5.000 SIT,
- članarina za leto 2006 za dijake, študente, upokojence in brezposelne je 3.000 SIT.
(Prosimo, da glede članarine obkrožite tisto ali□nejo, v katero spadate.)

S podpisom te izjave dovoljujem obdelavo svojih osebnih podatkov za namene informiranja o delu društva (vabila, akcije, informativno gradivo in drugo).

Datum:

Podpis:

Prosim, da me obveščate o akcijah, ker želim pri njih sodelovati
 želim, da me informirate o akcijah društva in pomembnejšem dogajanju, vendar ne želim aktivno sodelovati
 ne želim, da me sproti obveščate o aktualnih dogajanjih, vendar društvo in njegovo dejavnost podpiram.

Moji predlogi: -----

Sporočila želim dobivati

po pošti po elektronski pošti prek sporočil na GSM

Izpolnjeno pristopno izjavo pošljite po pošti na zgoraj naveden naslov.

Pralna sredstva z največjim spoštovanjem do okolja in življenja

Hedera Natur z blagovno znamko Almacabio proizvaja pralna sredstva za gospodinjstvo in osebno nego z največjim spoštovanjem do ljudi, narave in živali. V njihovih izdelkih ni niti ene sestavine živalskega izvora, podjetje ne izvaja testov na živalih. V Sloveniji jih prodaja podjetje Vege 4 iz Kopra, ki ima v svoji bogati ponudbi tudi vegetarijansko hrano za pse in mačke. O tej hrani smo zelo obširno pisali že v prejšnji številki revije Osvoboditev živali.

Sinonim za pralna sredstva Almacabio sta spoštovanje življenja in okolja

Posebej »nežna« kemija je omogočila ustvariti detergente za dom in človeka s površinsko aktivnimi snovmi, povsem rastlinskega izvora, ki so hitro, lahko in popolnoma razgradljivi. V proizvodih ni surovin živalskega porekla, tudi ne derivatov nafte: prvi kot nosilci »spominov«, ki se lahko prenašajo na človeka (nore krave), drugi izhajajo iz fosilnih nahajališč in prav nič razgradljivi. Podjetje se je povežalo z Združenjem proti mučenju živali s skupnim ciljem izboljšati okolje. Spoštovanje okolja in življenja sta temeljni vrednoti podjetja in sta enaki tistim, ki jih zastopa DPMŽ že leta. Detergenti »Almacabio« imajo certifikat etike DPMŽ, ki je vtisnjen na vseh nalepkah izdelkov. Podjetje ne izvaja in nikoli ni izvajalo poskusov na živalih, temveč izbira surovine, ki niso bile preizkušene na živalih, ter izbira med dobavitelji surovin tiste, ki sprejemajo enak kodeks obnašanja.

almacabio

Prednosti pralnih sredstev Almacabio za gospodinjstvo in dom

Pri pranju v pralnem stroju je izkoristek večji kot pri običajnem detergentu. Odstranjevalec madežev na osnovi aktivnega kisika povečuje učinkovitost pranja in čistosti. Mehčalec se ne nalaga na tkanini in tako se izognemo draženju kože. Zelo primeren za zavese in prte iz občutljivejših tkanin in izdelke iz dragocene volne.

Pri umivanju posode opere in odstrani maščobo. Ne deluje agresivno na najbolj občutljivejši porcelan, kristal ali keramiko. Ščiti pomivalni stroj pred nastankom vodnega kamna in najučinkovitejše odstranjuje vodni kamen. Posoda in kozarci se svetijo.

Pri čiščenju doma: v WC-ju odstrani vodni kamen in otežuje njegov ponovni nastanek. Univerzalno čistilo je primerno za uporabo na katerikoli površini (pranje avta, preprog, tapisona ...). Večnamensko čistilo odstrani oljne madeže na vseh vrstah pralnih površin. Odstranjevalec vodnega kamna odstrani vodni kamen na vseh metalnih predmetih in keramičnih ploščicah. Sredstvo za čiščenje stekel temeljito očisti sledi na ogledalih in steklu, šipe se svetijo in bleščijo.

Pri negi telesa: tekoče naravno milo za obraz in telo, trdo milo in šampon vlažijo kožo na naraven način.

Zagotovite vašemu psu in mačku bleščeč in zdrav kožušček

Podjetje Vege 4 ima v ponudbi tudi šampone za hišne ljubljence iz povsem naravnih sestavin. Šampon za bel kožuh vsebuje titanijev dioksid, ki je naravno zaščitno sredstvo proti škodljivim sončnim žarkom in preprečuje porumenitev belega kožuha. Ob redni negi bel kožuh ohrani zdrav videz, mehko in sijaj. Šampon iz zelene gline s sojinimi proteini učinkovito blaži razdraženost kože in odpravlja prhljaj in srbečico. Zdravilne sposobnosti gline so dopolnjene z dodajanjem ricinovega olja, kokosovega kolagena, klorofila in proteinov sojinog olja, ki krepijo in hranijo vse tipe kož in krzna.

Novo v podjetju Vege 4 - rastlinske kosti za vašega psa

AMI kost Omega 3 z lanenimi semeni je rastlinski dodatek prehrani psa, če vaš pes ne uživa samo vegetarijanske hrane. Zahvaljujoč vsebnosti omega 3, preprečuje skladiščenje nevarnih maščob, ščiti srčno-žilni sistem, lajša vnetja, deluje protidepresivno in pomaga ojačati imunsko obrambo.

Damjan Likar

Imena prodajnih mest:

Trgovina ARNA, Nova Gorica
Trgovina BIOTIPIC, Celje
Trgovina DNM, Novo mesto
Trgovina DOBRA MISEL, Lesce

Trgovina JABLANA, BTC, Ljubljana
Trgovina KLASJE, Sežana
Trgovina K NARAVI, Ljubljana
Trgovina META, Radovljica

Vege 4 d.o.o.
Ferrarska 14
6000 Koper
Tel.: 05/630 52 65
041 601 100 (Majda)
info@vege4.si, www.vege4.si

To ni reklama. To je prijateljska informacija.

Številni izrazi, s katerimi poimenujemo bolezni, pravzaprav nimajo pravega smisla. Pomembno je le dejstvo, da se skoraj vse bolezni razvijejo zaradi enega samega vzroka ... prevelike količine odpadnih kislin, ki nastajajo v tkivih!

Naš organizem deluje tako, da odpadne kisline, ki jih ne more izločiti, ponovno vsrkava iz debelega črevesa, od koder jih preko jeter pošlje nazaj v osrednji krvni obtok in odloži v tkivih. In prav v tkivih odložene odpadne kisline določajo, ali bo naš organizem zdrav ali bolan!

Mnogi ugledni raziskovalci trdijo, da odpadne kisline dejansko napadejo sklepe, tkiva, mišice, organe in žleze, kar vodi do manjših ali večjih sprememb v njihovem delovanju. Posledica zakisanosti so zastrašujoče (to so skoraj vse bolezni, od revmatizma, putike, migrene, osteoporoze, bolezni srca in ožilja, možganske kapi, obolenj črevesja, obolenja zob, kronične utrujenosti, slabega razpoloženja, zmanjšane koncentracije itd.).

Težave z zakisanostjo lahko bistveno omilimo z jemanjem izdelka, ki bo izničil nakopičene odpadne kisline v krvi, v limfi ali v tkivih. To je **VIVAN**, posebna oblika povsem naravnega kalcija, ki je najmočnejši ustvarjalec bazičnega okolja.

Dolgo časa je bila skrivnost, kako kalcij pozitivno vpliva na tako številne zdravstvene težave, dokler niso ugotovili, da je to ravno zaradi njegove sposobnosti, da hitro odpravi zakisanost in ustvari bazično okolje.

VIVAN je povsem naraven kalcij, pridobljen na naraven način od fosiliziranih koral, ki je najbolj podoben tistemu, ki ga imamo v kosteh in ki ga bodo vaše celice takoj prepoznale in sprejele. VIVAN je najboljši in najcenejši kalcij, saj eno pakiranje zadošča za 100 dni jemanja.

Koralni kalcij VIVAN je eden redkih izdelkov, ki ga lahko varno jemljejo vsi: od dojenčkov pa do najstarejših. Ker je povsem naraven, ni stranskih oz. neželenih učinkov. Je brez dodatkov: barvil, sladkorjev, konzervansov in drugih kemikalij. Je edini organski kalcij v ionizirani obliki in po svoji strukturi zelo podoben tistemu, ki ga imamo v svojih kosteh. Naše telo ga zato hitro in skoraj v celoti izkoristi.

Za zdravo in dolgo življenje je kalcij nenadomestljiv. Sodeluje v skoraj vseh kemičnih procesih v telesu. Nujen je potreben za pravilno delovanje srca in krčenje drugih mišic, za uravnavo pritiska, za prožnost ožilja, za uravnavanje holesterola, nivoja kislosti v krvi in v drugih telesnih tekočinah, za transport hranil in odvoz »smeti« iz vsake celice.

Ko bomo poskrbeli, da bodo vitalni organi dobili dovolj kalcija, bomo poskrbeli, da bodo tudi naše kosti ostale cele. Tako bomo težave z osteoporozo vsaj omilili, preprečili njeno napredovanje, ali pa celo bistveno izboljšali stanje svojih kosti. Ne bomo rešili samo lastnih kosti, ampak bomo poskrbeli, da bo naše srce boljše delovalo, da se bo krvni tlak normaliziral, da bomo imeli manj škodljivega holesterola, izboljšali pa si bomo tudi splošno počutje.

Bolezen, ki je zaradi širjenja dobila vzdevek "tiha epidemija", prizadene vsako tretjo žensko in vsakega osmega moškega. Na svetu je kar 1,7 milijarde oseb, ki trpijo za osteoporozo, v Sloveniji pa okoli 140.000. Število obolelih za osteoporozo pa nenehno narašča.

Osteoporozo ni le resna bolezen, je hkrati tudi opozorilo, da najbrž obstajajo še druge, mogoče usodnejše bolezni.

Japonska ima več kot 25.000 prebivalcev, starejših od 100 let. Največ stoletnikov živi na otoku Okinawa, kjer je na 100.000 prebivalcev 51,43 tistih, ki so starejši od 100 let.

Tudi Dr. Sears navaja, da so prebivalci Okinawe nadpovprečno zdravi in da nekaterih bolezni ne poznajo.

Eden razlogov je tudi voda, ki jo pijejo. Otok Okinawa je namreč zgrajen iz koral, ki so milijone let vsrkavale najkoristnejše snovi in energijo oceana. Ko dežuje, se koralni grebeni izpirajo in nastane voda, obogatena s kalcijem in drugimi minerali. Domačini jo imenujejo »mleko oceana«.

*V več kot treh letih je s
Koralnim kalcijem VIVAN
svoje zdravje izboljšalo več kot 30.000
kupcev.*

Kozarec »oceanskega mleka« za zdravo in dolgo življenje si lahko pripravi vsak. Nenaravni kalciji oz. kalciji z dodatki se težje ali sploh ne topijo (levi kozarec), v desnem kozarcu je le majhna žlička VIVAN-a.

www.sitis.si

SITIS d.o.o.
Jocova 3, Maribor

NAROČILA in INFORMACIJE: 02 / 421 33 33

Pošljemo brez stroškov pakiranja in pošiljanja.

V primeru, da z izdelkom ne boste zadovoljni, vam bomo brez vprašanja vrnil denar.

Zdrav in dober tek

Prema

100%
usgotovjenjske,
sauode!

III. majpca Lavra 12, 1000 Lj, Sana 01 510 11 37
 www.prema.si

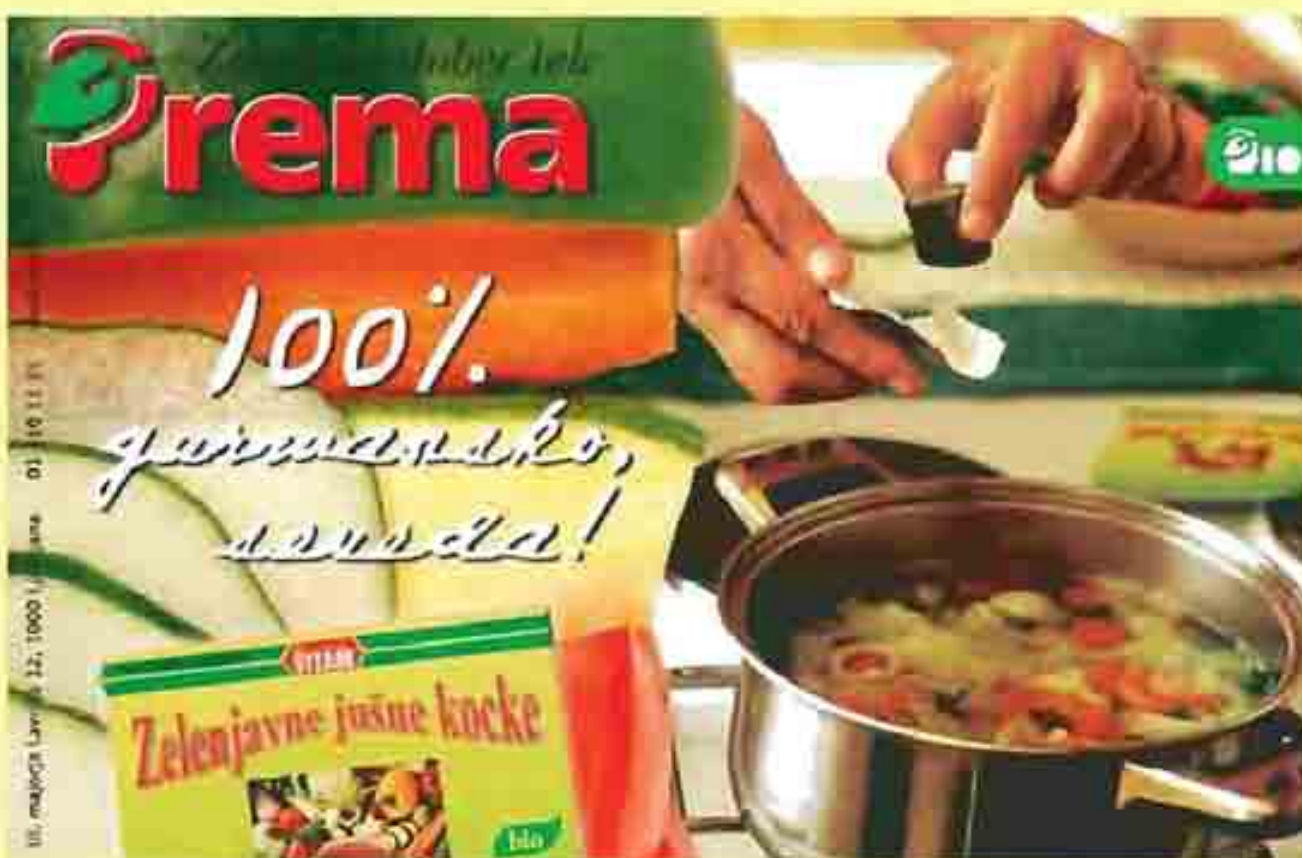

Zdrav in dober tek

Prema

100%
gumelnske,
sauode!

III. majpca Lavra 12, 1000 Lj, Sana 01 510 11 37

Zelenjavne jušne kocke